

ANALITIČKO-STATISTIČKI GODIŠNJAK FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZA 2020. GODINU

TRENDOVI NA TRŽIŠTU RADA U FEDERACIJI BIH

Sarajevo, jula/srpnja 2021. godine

Izdavač: **Federalni zavod za zapošljavanje Sarajevo**

Federal Employment Institute Sarajevo
71 000 Sarajevo
Đoke Mazalića 3
Telefon : 033/562-900

Fax : 033/208-257

e-mail : info@fzzz.ba

web : www.fzzz.ba

Za izdavača: **Ravnateljica** **Helena Lončar**

**Rukovodilac Jedinice za analizu
tržišta rada, statistiku, monitoring i
evaluaciju** **Omer Korjenić**

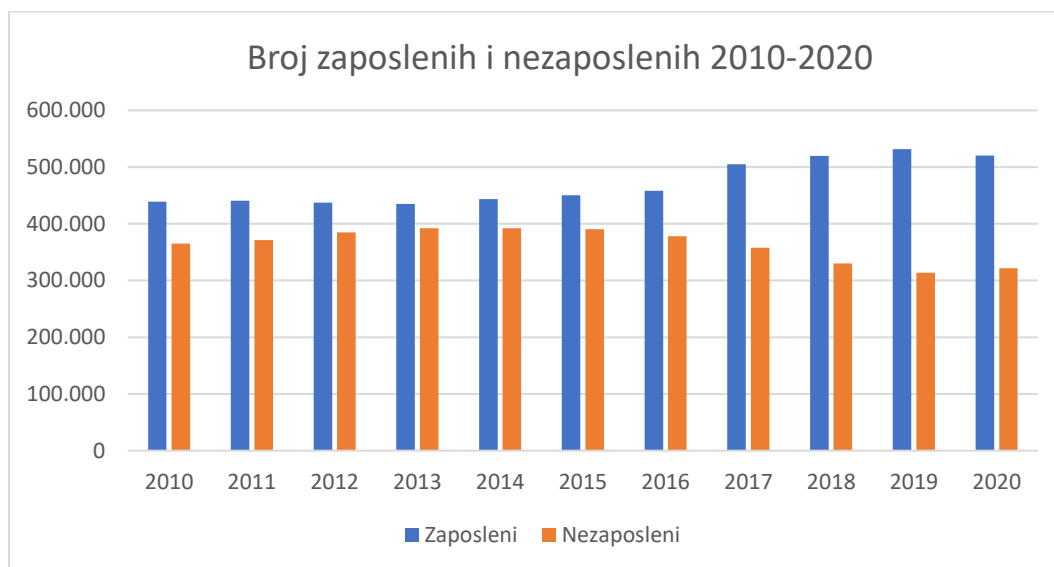
Priprema: **Stručni saradnik za statistiku** **Almir Pinjić**

Sadržaj

1. Uvod – pregled osnovnih ekonomskih kretanja	5
2. Prosječan broj zaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine	8
3. Pregled kretanja stope zaposlenosti.....	9
4. Pregled prosječne zaposlenosti po kantonima.....	10
5. Neto i bruto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine po djelatnostima	11
6. Prosječan broj nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine	12
7. Pregled kretanja stope nezaposlenosti.....	14
8. Spolna struktura nezaposlenih osoba	14
9. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba.....	16
10. Dobna struktura nezaposlenih osoba	17
11. Ukupno brisani s evidencije nezaposlenih osoba	18
12. Brisani s evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja.....	20
13. Ukupno prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba	23
14. Prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba po prestanku radnog odnosa.....	25
15. Ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH	26
16. Posredovanje u zapošljavanju.....	27
17. Nezaposlene osobe korisnici novčane nakanade	28
18. Nezaposlene osobe korisnici zdravstvenog osiguranja	29
19. Nezaposlene osobe korisnici penzijsko-invalidskog osiguranja	30
20. Pregled najbrojnijih zanimanja osoba na evidencije nezaposlenih	31
21. Pregled najbrojnijih zanimanja brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih	35
22. Analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH	40

1. Uvod – pregled osnovnih ekonomskih kretanja

U 2020. godini u Federaciji BiH zaustavljeni su pozitivni trendovi na tržištu rada iz prethodnog perioda, što se ogleda kroz smanjenje broja zaposlenih za 11.321 osobu ili 2,17% i povećanje broja nezaposlenih osoba za 8.011 osobu ili 2,55% u odnosu na prethodnu godinu, uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Grafikon 1: Broj zaposlenih i nezaposlenih u Federaciji BiH 2010-2020

(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

Smanjenje broja zaposlenih u 2020. godini, između ostalog, uticalo je i na smanjenje prihoda po osnovu poreza i doprinosa tj. javnih prihoda u Federaciji BiH u 2020. godini. Tako je prihod Federalnog zavoda po osnovu doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u 2020. godini iznosio 50.630.694 KM što je u odnosu na 2019. godinu manje za 0,36%. Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, naplata doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti u svim javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH u odnosu na 2019. godinu smanjena je za 0,79%, a ukupni BDP je manji za skoro 6%.¹

Interesantno je da je u 2020. godini zabilježen rast prosječne neto plaće u 2020. godini u Federaciji BiH (956 KM) u odnosu na 2019. godinu za 3,02%, kao i bruto plaće (1.472 KM) za 3,16%. Prosječna neto plaća u Federaciji BiH u 2020. godini je porasla za 3,02% u odnosu na 2019. godinu, a prosječna bruto plaća za 3,16%. Razlog povećanja prosječne neto i bruto plaće u Federaciji BiH u 2020. godini i pored velikog broja otpuštanja radnika se krije u činjenici da su bez posla većinom ostajali radnici sa nižim plaćama.

Po djelatnostima najveće povećanje prosječne neto plaće je zabilježeno u sljedećim djelatnostima: Građevinarstvo (4,29%), Zdravstvo i socijalna zaštita (3,97) i Vađenje ruda i kamena (3,84%). Najveće smanjenje prosječne neto plaće je zabilježeno u djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (-4,40%), Poslovanje nekretninama (-4,05%) i Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (-1,95%). Sličan omjer po djelatnostima je evidentiran i za prosječnu bruto plaću.

¹<http://pufbih.ba/v1/public/upload/files/PRESS%20%20konferencija%202020%20%20prezentovano.pdf>

Prema preliminarnim podacima Agencije za unapređenje stranih investicija, odnosno Centralne banke BiH, za prvo polugodište 2020. godine, direktne strane investicije su manje za 46,7% u odnosu na isti period 2019. godine.² Direktne strane investicije u 2019. godini iznosile su 699 miliona KM i za 26,6% su bile manje u poređenju sa 2018. godinom.

Također, prema izvještaju Svjetske banke, *Lahkoća poslovanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu (Doing business 2019)*, koji daje zbirni rang lahkoće poslovanja na osnovu pokazatelja koji utvrđuju mjere i standardne propise tokom životnog ciklusa domaćih malih i srednjih preduzeća, Bosna i Hercegovina još uvijek ima slabo rangiranu poziciju i nalazi se na 90. mjestu na listi od 190 država.³

Bosna i Hercegovina je, prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, u 2020. godini dostigla izvoz u iznosu od 10,8 milijardi KM što je manje za skoro 9% u odnosu na 2019. godinu, te 17,2 milijarde KM uvoza što predstavlja smanjenje od 13% u odnosu na 2019. godinu, što je direktna posljedica mjera sprečavanja širenja pandemije COVID-19, tj. ograničavanja kretanja robe i ljudi, naročito u trećem i četvrtom mjesecu 2020. godine, raskida ugovora i narudžbi, smanjenih investicija i potrošnje.⁴

Kada su u pitanju određene kategorije radne snage, mladim osobama, zajedno sa ženama i osobama s nižim kvalifikacijama ili bez kvalifikacija, je potrebna strateška ili programska intervencija u procesu pripreme za rad, zapošljavanja i samozapošljavanja, jer se još uvijek suočavaju s izrazito smanjenim šansama za zaposlenje, te povećanim rizikom dugotrajne nezaposlenosti ili odlaskom u inostranstvo.

Još uvijek je evidentno da na strukturu raspoložive radne snage i ukupno stanje na tržištu rada sve više utiče migracija u inostranstvo, naročito mladih i stručnih kadrova. Također, prisutan je značajan udio zaposlenih u neformalnoj ekonomiji u ukupnom broju zaposlenih⁵ (naročito u oblasti poljoprivrede, ali i trgovine, ugostiteljstva i građevine), što predstavlja problem nelojalne konkurencije među poslodavcima, te utiče na naplatu poreza i doprinosa kao i sagledavanje realne stope zaposlenosti. Kao najveći poslodavac u privatnom sektoru, neformalnu poljoprivredu prate trgovina i proizvodnja, također važni izvori neformalnog zapošljavanja.

Prema Dijagnozi tržišta rada⁶, veličina neformalne ekonomije u BiH je procijenjena BiH od 7% do 38% BDP-a. Širok raspon procjene se objašnjava različitim periodima, uslovima mjerenja i definicijama neformalne ekonomije, te korištenjem različite metodologije. Prema Anketi o radnoj snazi i Istraživanju potrošnje domaćinstava, neformalna zaposlenost u BiH se kreće do četvrtine ukupne zaposlenosti.

Neformalna ekonomije je uglavnom prisutna u:

- Poljoprivredi (uključujući šumarstvo),
- Građevinarstvo,
- Trgovina,
- Ugostiteljstvo i ostale usluge

² <http://www.fipa.gov.ba/informacije/statistike/investicije/default.aspx?id=180&langTag=bs-BA>

³ Lahkoća poslovanja je dokument koji analizira koliko je lahko lokalnom poduzetniku, prema važećoj zakonskoj regulativi zemlje, otvoriti malo ili srednje preduzeće i poslovati. Objavljeni podaci predstavljaju ocjene poslovnih propisa i njihove primjene, koje utiču na 11 područja životnog ciklusa preduzeća, na osnivanje preduzeća, pribavljanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registraciju imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poreznu politiku, međunarodnu trgovinu, regulaciju tržišta rada, izvršenje ugovora i rješavanje nesolventnosti. <http://fzzpr.gov.ba/bs/pubs/30/6/doing-business--lakoca-poslovanja>

⁴ <http://www.komorabih.ba/prezentacija-vanjskotrgovinske-razmjene-bih-sa-svijetom-u-2020-godini/>

⁵ Dijagnoza tržišta rada, Ekonomski institut, Sarajevo, 2015

⁶ Labor Market Diagnosis, Economic Institute, Sarajevo, 2015

Najveći neformalni poslodavac je neformalna poljoprivreda. Rješavanje neformalnosti trebalo bi se usredotočiti na neformalno zapošljavanje u sektoru usluga u urbanim sredinama i građevinarstvu. Budući da je neformalna zaposlenost uglavnom koncentrirana u poljoprivredi, to može ukazivati na to da je u ruralnim područjima zastupljena veća koncentracija neformalno zaposlenih. Neformalno zaposleni radnici su manje obrazovani od formalno zaposlenih. Zaposleni u formalnom sektoru značajno su bolje plaćeni od zaposlenih u neformalnom sektoru. Politike i mjere usmjerene na smanjenje neformalne zaposlenosti u BiH još uvijek su nerazvijene. Neformalna ekonomija je u procvatu zbog „nepovoljnog poslovnog okruženja“: komplicirane procedure registracije i zatvaranja posla; visoki porezi i doprinosi; visoki fiskalni i parafiskalni nameti; nepotrebno komplicirani i skupi administrativni postupci koji podrazumijevaju značajan gubitak vremena; nekoordinirane i/ili nerazumne inspekcije poslovanja; itd. Kao najveći poslodavac u privatnom sektoru, neformalnu poljoprivredu prate trgovina i proizvodnja, takođe važni izvori neformalnog zapošljavanja.

Ionako kompleksnu situaciju na tržištu rada, pandemija COVID-19 je dodatno otežala stanje i zaustavila pozitivne trendove i započete reformske aktivnosti. U cilju sprečavanja širenja virusa i ozbiljnih zdravstvenih posljedica po stanovništvo, Vlada Federacije BiH je 18.03.2020. godine donijela Odluku o proglašenju stanja nesreće uzrokovano pojavom koronavirusa (COVID-19) na području Federacije BiH (V broj: 408/2020), a Federalni štab Civilne zaštite i Federalno ministarstvo zdravstva usvojili su niz naredbi i mjera među kojima je, između ostalog, bila i mjera ograničenog kretanje ljudi kao i obustava rada za određene poslovne djelatnosti koja je trajala do 30.06.2020. godine.

Pojava virusa i proglašenje pandemije u Federaciji BiH su na samom početku naročito negativno uticali na djelatnost ugostiteljstva i hotelijerstva, te prerađivačke industrije i transporta, ali lančano nakon toga i na ostale djelatnosti. Ovaj period ostao je u znaku otpuštanja radnika ali i snažne borbe u očuvanju radnih mjesta korištenjem svih raspoloživih resursa i mjera.

Različitim intervencijama i mjerama kroz zakone i druge propise, od federalnog do općinskog nivoa (subvencioniranje doprinosa, subvencioniranje plaće, uspostava Garancijskog fonda, moratorij na kredite, obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obaveze plaćanja akontacije poreza na dobit i akontacije poreza na dohodak, obustava postupaka prinudne naplate, subvencije za poslodavce iz oblasti turizma, obustava naplate naknade za iznajmljivanje prostora, ukidanje određenih taksi i td.) sistemski su ublažavane posljedice u privredi, ali su ukupna dešavanja i dugotrajnost svjetske krize ipak doveli do velikih posljedica i na tržište rada.

Funkcionisanje javnih službi za zapošljavanje ne može biti izolirano u odnosu na ukupne globalizacijske promjene (sve izražajnije migracije i promjena demografske strukture, nepromijenjena porezna politika, uvođenje novih tehnologija, zahtjevi za povećanjem produktivnosti radne snage, itd.), posebno imajući u vidu posljedice pandemije COVID – 19, te se u proteklom periodu razvijala mreža sinergijskog djelovanja, multidisciplinarna interakcija i partnerstvo sa svim sudionicima koji mogu doprinijeti poboljšanju stanja i regulisanju ponude i potražnje na tržištu rada. Značajni naponi su uloženi u pravovremeno i adekvatno osiguranje finansijski sredstava za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, posebno u fazi masovnog otpuštanja tokom proglašenja prirodne nesreće zbog pandemije COVID-19, što je za posljedicu imalo kratkoročno odgađanje realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja.

Ova publikacija predstavlja pregled trendova na tržištu rada u Federaciji BiH, prema osnovnim indikatorima na osnovu kojih se sagledavaju stanje i ključne tendencije.

2. Prosječan broj zaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine

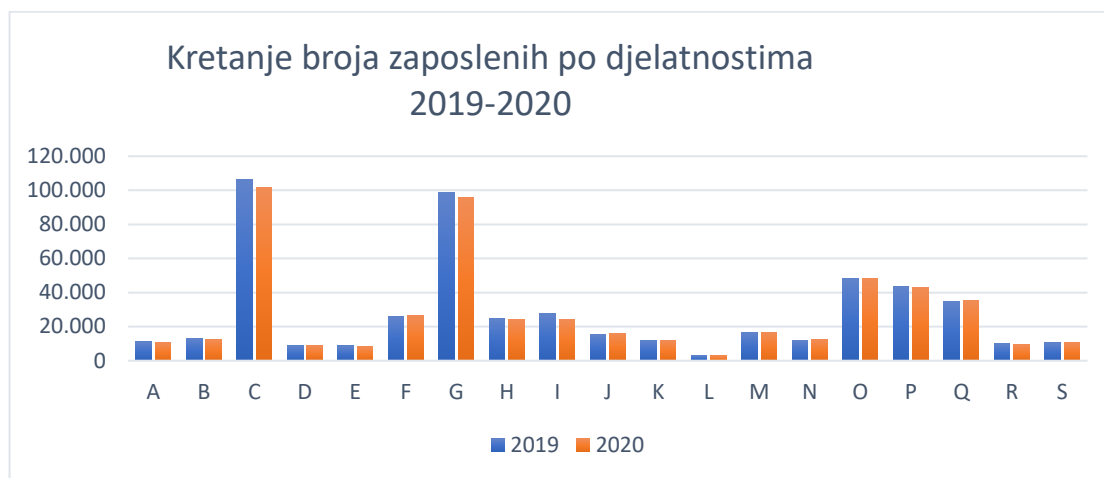
U 2020. godini, nakon dužeg perioda rasta, došlo je do smanjenja broja zaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u 2020. godini prosječno su bila zaposlena 520.162 radnika, što je u odnosu na prosjek 2019. godine (531.483) manje za 11.321 radnika, odnosno 2,13%. ⁷ Smanjenje indeksa broja zaposlenih u 2020. u odnosu na 2019. godinu u najvećem omjeru zabilježeno je u sljedećim djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (-10,73%), Umjetnost, zabava i rekreacija (-7,31%), Prerađivačka industrija i Rudarstvo (-4,38%), Poslovanje nekretninama (-4,15%), te Trgovina (-3,42%). U djelatnosti Hotelijerstvo i ugostiteljstvo u aprilu 2020. godine smanjenje broja nezaposlenih je iznosilo čak 25%, što znači da je svaki četvrti radnik u ugostiteljstvu tada ostao bez posla. Posmatrano u apsolutnim brojevima u oblasti prerađivačke industrije je zabilježeno smanjenje broja zaposlenih za skoro 5.000, što predstavlja dugotrajnu negativnu posljedicu. Djelatnosti s najvećim indeksom rasta broja zaposlenih u 2020. godini u odnosu na prosjek iz 2019. godine su: Informacije i komunikacije (4,61%), Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (3,29%), Zdravstvo i socijalna zaštita (2,12%) i Građevinarstvo (1,37%).

PODRUČJE		Godina		Indeks
		2019	2020	<u>2020</u> 2019
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	10.989	10.743	97,76%
B	Rudarstvo	13.259	12.670	95,56%
C	Prerađivačka industrija	106.385	101.729	95,62%
D	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	8.724	8.645	99,09%
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnos sanacije okoliša	8.652	8.527	98,56%
F	Građevinarstvo	26.007	26.363	101,37%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	98.951	95.569	96,58%
H	Prijevoz i skladištenje	24.857	24.418	98,24%
I	Djelatnost pružanja smještata te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	27.414	24.474	89,27%
J	Informacije i komunikacije	15.509	16.224	104,61%
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	12.115	12.070	99,63%
L	Poslovanje nekretninama	3.206	3.073	95,85%
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	16.593	16.595	100,01%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	12.068	12.465	103,29%
O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	48.077	48.228	100,31%
P	Obrazovanje	43.436	43.113	99,26%
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	34.627	35.360	102,12%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	10.087	9.350	92,69%
S	Ostale uslužne djelatnosti	10.527	10.546	100,18%
Ukupno u Federaciji BiH		531.483	520.162	97,87%

Tabela 1: Broj zaposlenih po djelatnostima u Federaciji BiH
(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

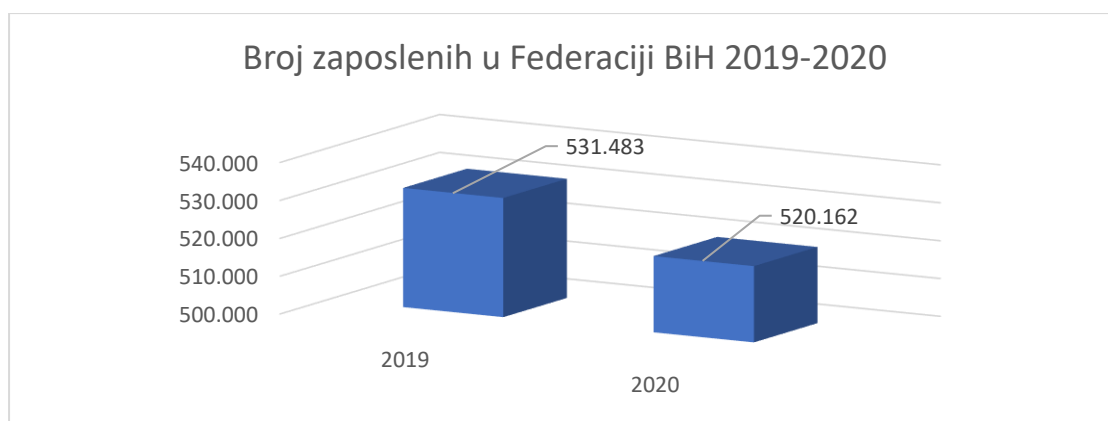
⁷ Saopćenje broj 8.2.1, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 15.3.2021

Broj ukupno zaposlenih na teritoriji Federacije BiH obuhvata zaposlene u poslovnim subjektima - pravnim licima, obrtu i srodnim djelatnostima, odbrani/obrani i policiji. U podatak o ukupnom broju zaposlenih u Federaciji BiH uključen je broj zaposlenih u odbrani koji nije razvrstan po kantonima. Od januara 2018. godine podatke o zaposlenima Federalni zavod za statistiku preuzima od Porezne uprave Federacije BiH, a navedeni podaci su preuzeti retroaktivno i za 2017. godinu.

Grafikon 2: Broj zaposlenih po djelatnostima u Federaciji BiH

Smanjenja broja zaposlenih u 2020. u odnosu na 2019. godinu za 11.321 osobu, odnosno 2,13% prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 3: Poređenje broja zaposlenih u Federaciji BiH u 2019. i 2020. godini

3. Pregled kretanja stope zaposlenosti

Iako je zabilježen pad broja zaposlenih, stopa zaposlenosti u Federaciji BiH prema podacima iz Ankete o radnoj snazi⁸ za 2020. godinu iznosila je 37,50%.

Stopa zaposlenosti	Ukupno			Muškarci			Žene		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
	31,90%	31,90%	37,50%	42,00%	41,60%	50,20%	22,50%	23,00%	25,50%

Tabela 2: Stopa zaposlenosti u Federaciji BiH

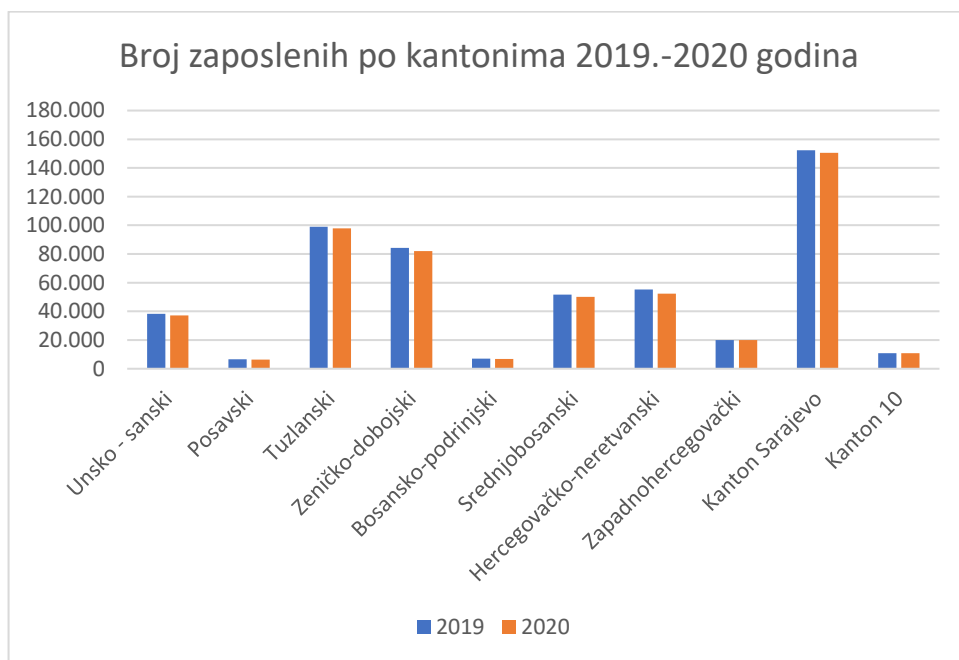
⁸ Anketa o radnoj snazi za 2020-godišnji prosjek Saopćenje, broj: 21.5, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 30.4.2021.

4. Pregled prosječne zaposlenosti po kantonima

Smanjenje zaposlenosti zabilježeno je u svim kantonima, osim u Zapadnohercegovačkom. Najveće smanjenje zaposlenih u odnosu na 2019. godinu je evidentirano u Hercegovačko – neretvanskom kantonu (2.877 ili 5,21%), te u Srednjobosanskom kantonu (1.559 ili 3,02%). U Zapadnohercegovačkom kantonu broj zaposlenih u 2020. godini odnosu na prosjek iz 2019. godine je povećan za 0,1%.

Kantoni	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Unsko - sanski	38.220	37.085	97,03
Posavski	6.549	6.353	97,01
Tuzlanski	99.067	97.863	98,78
Zeničko-dobojski	84.169	82.073	97,51
Bosansko-podrinjski	7.083	6.882	97,16
Srednjobosanski	51.583	50.024	96,98
Hercegovačko-neretvanski	55.213	52.336	94,79
Zapadnohercegovački	20.020	20.041	100,10
Kanton Sarajevo	152.394	150.451	98,73
Kanton 10	10.906	10.869	99,66
Federacija BiH - Ukupno	531.483	520.162	97,87

Tabela 3: Broj zaposlenih po kantonima
(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

Grafikon 4: Broj zaposlenih po kantonima

5. Neto i bruto plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine po djelatnostima

U 2020. u odnosu na 2019. godinu zabilježen je rast prosječne neto plaće u 2020. godini u Federaciji BiH (956 KM) u odnosu na 2019. godinu za 3,02%, kao i bruto plaće (1.472 KM) za 3,16%. Prosječna neto plaća u Federaciji BiH u 2020. godini je porasla za 3,02% u odnosu na 2019. godinu, a prosječna bruto plaća za 3,16%. Razlog povećanja prosječne neto i bruto plaće u Federaciji BiH u 2020. godini i pored velikog broja otpuštanja radnika se krije u činjenici da su bez posla većinom ostajali radnici sa nižim plaćama. Sličan omjer po djelatnostima je evidentiran i za prosječnu bruto plaću.

Po djelatnostima najveće povećanje prosječne neto plaće je zabilježeno u sljedećim djelatnostima: Građevinarstvo (4,29%), Zdravstvo i socijalna zaštita (3,97) i Vađenje ruda i kamena (3,84%).

Najveće smanjenje prosječne neto plaće je zabilježeno u djelatnostima: Hotelijerstvo i ugostiteljstvo (-4,40%), Poslovanje nekretninama (-4,05%) i Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (-1,95%).

Najveća neto i bruto plaća zabilježena je u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1.691 KM odnosno 2.641 KM), a potom slijedi finansijska djelatnost i djelatnost osiguranja (1.655 KM, odnosno 2.602 KM), te djelatnost Informacije i komunikacije (1.399KM, odnosno 2.191 KM).

Područja		2019		2020		2020 2019	2020 2019
		Neto plaća	Bruto plaća	Neto plaća	Bruto plaća	% Neto plaća	% Bruto plaća
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	899	1.369	912	1.389	101,45%	101,46%
B	Rudarstvo	1.015	1.561	1.054	1.623	103,84%	103,97%
C	Prerađivačka industrija	677	1.022	693	1.046	102,36%	102,35%
D	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, plinom , parom i klimatizacija	1.691	2.642	1.691	2.641	100,00%	99,96%
E	Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnos sanacije okoliša	917	1.400	931	1.422	101,53%	101,57%
F	Građevinarstvo	630	951	657	994	104,29%	104,52%
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	694	1.054	712	1.087	102,59%	103,13%
H	Prijevoz i skladištenje	894	1.369	888	1.360	99,33%	99,34%
I	Djelatnost pružanja smještata te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo	545	824	521	788	95,60%	95,63%
J	Informacije i komunikacije	1.363	2.131	1.399	2.191	102,64%	102,82%
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.652	2.593	1.655	2.602	100,18%	100,35%
L	Poslovanje nekretninama	839	1.293	805	1.241	95,95%	95,98%
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.075	1.675	1.054	1.641	98,05%	97,97%
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	613	934	627	957	102,28%	102,46%
O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.323	2.054	1.356	2.108	102,49%	102,63%
P	Obrazovanje	954	1.475	982	1.518	102,94%	102,92%
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	1.284	1.998	1.335	2.086	103,97%	104,40%
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	732	1.123	720	1.103	98,36%	98,22%
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.064	1.648	1.092	1.683	102,63%	102,12%

Tabela 4: Neto i bruto plaće u Federaciji BiH po djelatnostima
(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

6. Prosječan broj nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine

Prosječan broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH u 2020. godini bio je 321.581 i u odnosu na prosjek 2019. godine (313.570) veći je za 8.010, odnosno 2,55%.

Mjesec	Godina		Indeks
	2019	2020	<u>2019</u> 2018
januar	328.503	309.816	94,31
februar	326.266	309.004	94,71
mart	321.618	306.963	95,44
april	314.069	325.989	103,80
maj	308.607	325.816	105,58
juni	308.443	325.540	105,54
juli	310.185	329.581	106,25
avgust	311.150	330.809	106,32
septembar	309.493	325.660	105,22
oktobar	308.214	323.566	104,98
novembar	308.433	322.978	104,72
decembar	307.864	323.244	105,00
Federacija BiH - Ukupno	313.570	321.581	102,55

Tabela 5: Broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH po mjesecima

Grafikon 5: Broj nezaposlenih osoba u Federaciji BiH po mjesecima

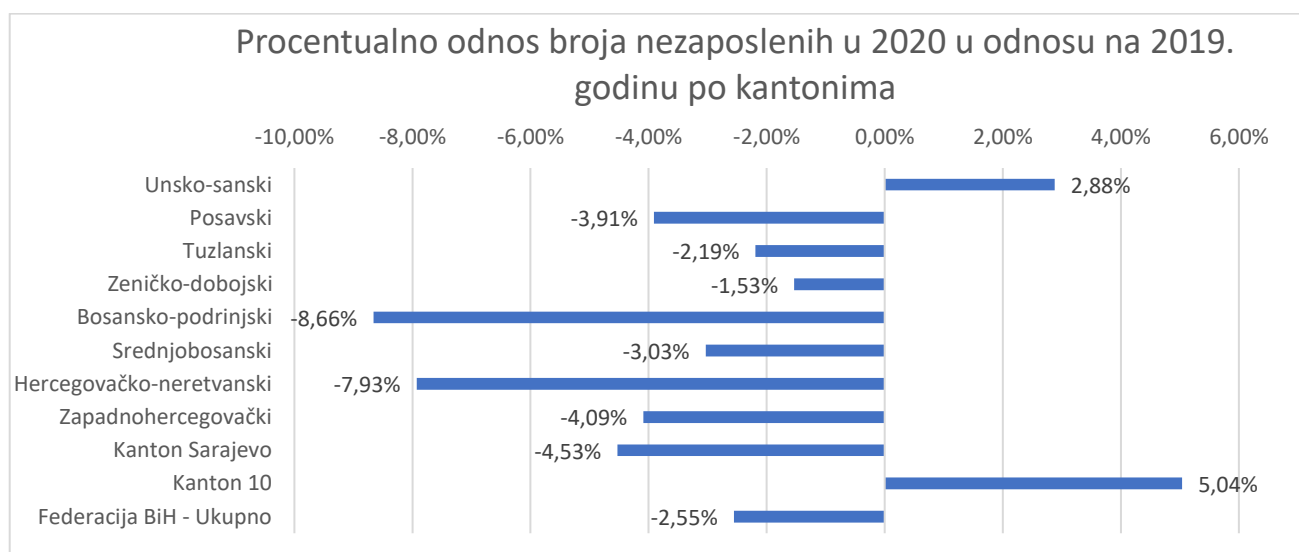
U 2020. godini je zabilježeno povećanje nezaposlenosti u Federaciji BiH u odnosu na 2019. godinu za 2,55%. U nastavku je prikazan pregled povećanja broja nezaposlenih osoba po svim kantonima:

- U Unsko-sanskom kantonu je smanjen broj nezaposlenih za 2,88%.
- U Posavskom kantonu zabilježeno je povećanje broja nezaposlenih za 3,91%.
- U Tuzlanskom kantonu je povećan broj nezaposlenih za 2,19%.
- U Zeničko-dobojskom kantonu broj nezaposlenih veći je za 1,53%.
- U Bosansko-podrinjskom kantonu broj nezaposlenih je veći za 8,66%.
- U Srednjobosanskom kantonu je zabilježeno povećanje broja nezaposlenih osoba za 3,03%.
- U Hercegovačko-neretvanskom kantonu broja nezaposlenih je veći za 7,93%.
- U Zapadnohercegovačkom kantonu je zabilježeno povećanje nezaposlenosti za 4,09%.
- U Kantonu Sarajevo broj nezaposlenih veći je za 4,53%.
- U Kantonu 10 evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 5,04%.

S obzirom da su Unsko-sanski i Kanton 10 kantoni s izraženom emigracijom stanovništva pretpostavka je da je upravo to razlog smanjenja broja nezaposlenih u 2020. godini u ovim kantonima u periodu pandemije COVID-19.

Kantoni	Godina		Razlika	Indeks
	2019	2020		<u>2020</u> 2019
Unsko-sanski	35.838	34.806	-1.032	97,12
Posavski	4.093	4.253	160	103,91
Tuzlanski	75.461	77.112	1.651	102,19
Zeničko-dobojski	55.674	56.527	853	101,53
Bosansko-podrinjski	3.095	3.363	268	108,66
Srednjobosanski	33.303	34.312	1.009	103,03
Hercegovačko-neretvanski	29.221	31.537	2.316	107,93
Zapadnohercegovački	10.549	10.980	431	104,09
Kanton Sarajevo	59.570	62.266	2.696	104,53
Kanton 10	6.766	6.425	-341	94,96
Federacija BiH - Ukupno	313.570	321.581	8.011	102,55

Tabela 6 Broj nezaposlenih osoba po kantonima

Grafikon 6 Procentualni odnos broja nezaposlenih

7. Pregled kretanja stope nezaposlenosti

Prosječna anketna stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2020. godini iznosila je 17,50% i ima tendenciju pada (0,90%) u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti	Ukupno			Muškarci			Žene		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
	19,20%	18,40%	17,50%	17,80%	16,30%	14,70%	21,50%	21,70%	22,30%

Tabela 7: Stopa nezaposlenosti prema Anketi o radnoj snazi

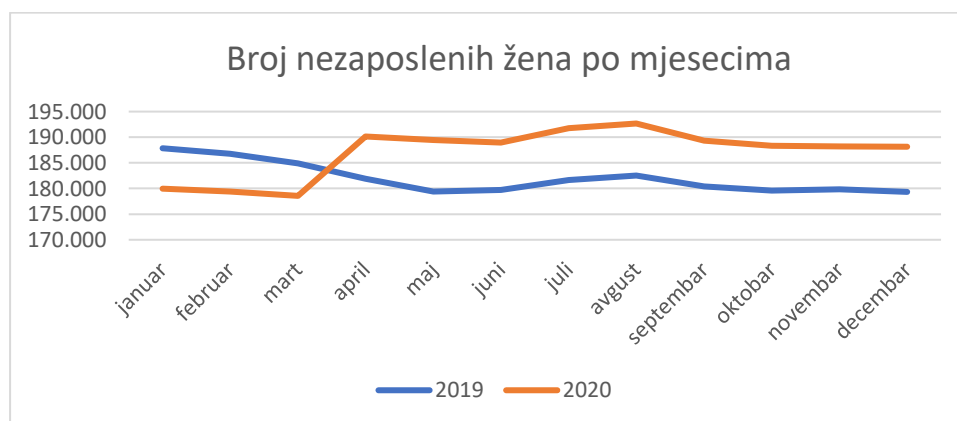
(Izvor: Federalni zavod za statistiku)

8. Spolna struktura nezaposlenih osoba

U Federaciji BiH u 2020. godini od ukupnog prosječnog broja (321.581) nezaposlenih osoba 134.509 su muškarci, što je više za 2.932 ili 2,18% u odnosu na prethodnu godinu, a 187.073 su nezaposlene žene, što je više za 5.078 ili 2,71% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući spolnu strukturu nezaposlenih osoba, uočljivo je da je broj nezaposlenih žena imao veći rast i da se učešće žena u ukupnom broju nezaposlenih osoba i dalje zadržava na 58%. Tako je učešće žena u 2018. godini bilo 57%, a u 2019. i 2020. godini 58%, od ukupnog broja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH. Pregled broja nezaposlenih žena u Federaciji BiH u 2019. i 2020. godini dat je u sljedećoj tabeli.

Mjesec	Godina		Indeks 2020 2019
	2019	2020	
januar	187.847	179.953	95,80
februar	186.798	179.394	96,04
mart	184.884	178.565	96,58
april	181.891	190.162	104,55
maj	179.425	189.445	105,58
juni	179.705	188.945	105,14
juli	181.650	191.736	105,55
avgust	182.500	192.679	105,58
septembar	180.421	189.323	104,93
oktobar	179.617	188.305	104,84
novembar	179.862	188.198	104,63
decembar	179.336	188.169	104,93
Federacija BiH - Ukupno	181.995	187.073	102,79

Tabela 8: Broj nezaposlenih žena po mjesecima

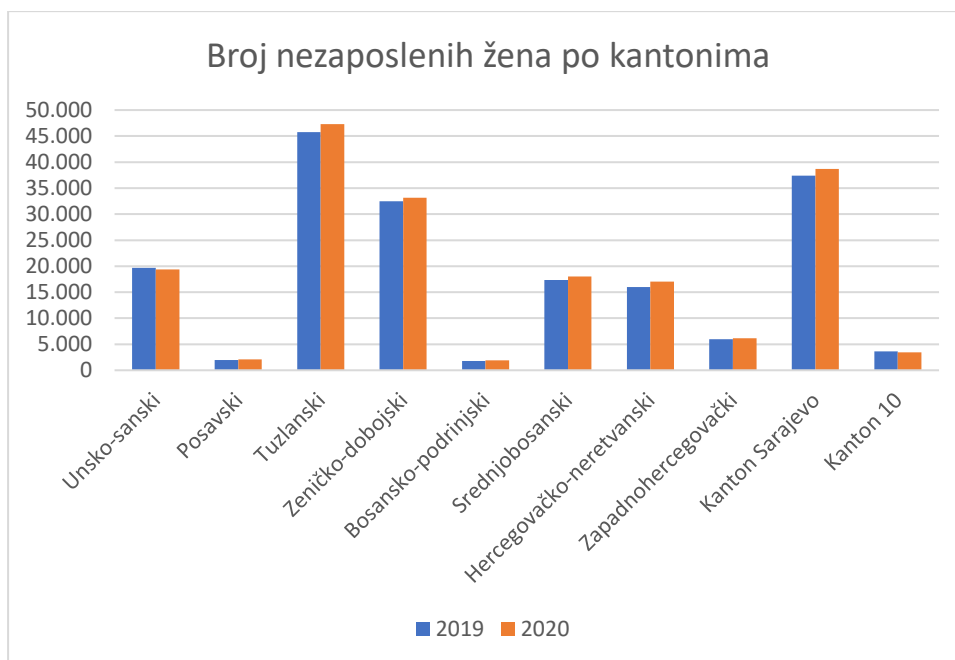

Grafikon 7: Broj nezaposlenih žena po mjesecima

Posmatrano po kantonima, evidentiran je pad broja nezaposlenih žena samo u Unsko-sanskom i Kantonu 10, dok je u ostalim kantonima došlo do povećanja broja nezaposlenih žena na evidenciji službi za zaošljavanje. Najveći indeks pada broja nezaposlenih žena evidentiran je u Kantonu 10 (5,41%), dok je indeks povećanja najveći u Bosansko-podrinjskom (6,68%) i Hercegovačko-neretvanskom kantonu (6,57%), a što je rezultat smanjenja obima poslovanja poslodavaca s većinski ženskom radnom snagom u periodu proglašenja prirodne nesreće zbog pandemije COVID-19.

Kantoni	Godina		Index
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Unsko-sanski	19.680	19.362	98,38
Posavski	1.990	2.092	105,13
Tuzlanski	45.784	47.288	103,28
Zeničko-dobojski	32.480	33.154	102,08
Bosansko-podrinjski	1.811	1.932	106,68
Srednjobosanski	17.315	17.990	103,90
Hercegovačko-neretvanski	15.990	17.041	106,57
Zapadnohercegovački	5.950	6.131	103,04
Kanton Sarajevo	37.375	38.658	103,43
Kanton 10	3.620	3.424	94,59
Federacija BiH - Ukupno	181.995	187.072	102,79

Tabela 9 Broj nezaposlenih žena po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 8 Pregled nezaposlenih žena po kantonima

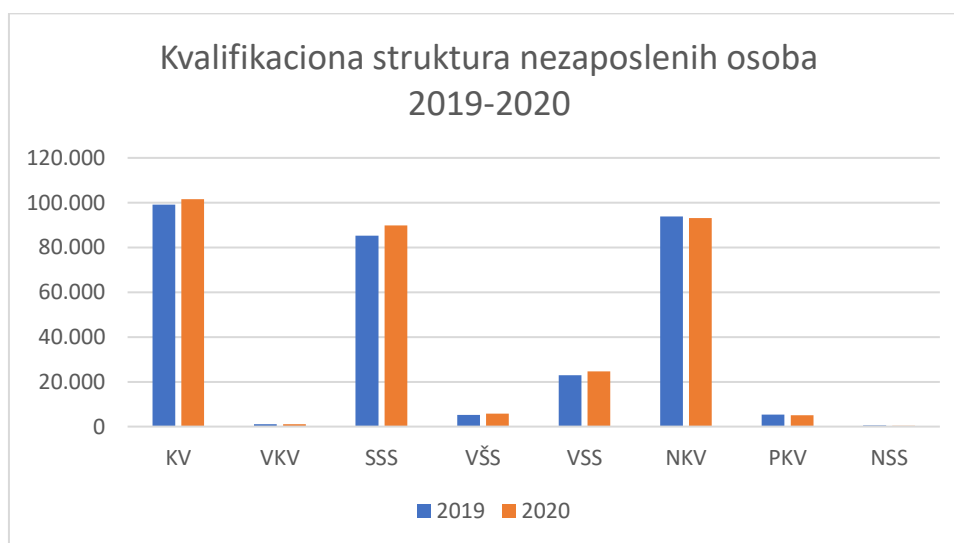
9. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba

Stručne osobe čine 69,31% od ukupnog broja nezaposlenih u 2020. godini, dok nestručne osobe čine 30,69%. Broj stručnih osoba koje traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, veći je za 4,24%, dok je broj nestručnih osoba manji je za 1,05%.

U svim stepenima stručnosti za stručne osobe, osim za stručnu spremu VKV povećan je broj nezaposlenih, dok je za nestručne osobe došlo do smanjenja broja na evidenciji službi za zapošljavanje. Tako je broj nezaposlenih visoko kvalifikovanih radnika (VKV) smanjen za 7,93%, niža stručna sprema (NSS) za 7,64%, polukvalifikovani radnika (PKV) za 5,65% i nekvalifikovanih radnika (NKV) za 0,76%. Kod stručnih osoba radnika došlo je povećanja, i to najviše kod više stručne spreme (VŠS) 10,73%, zatim visoke stručne spreme (VSS) 7,35%, te srednje stručne spreme (SSS) 5,32% i kvalifikovanih radnika (KV) 2,38%.

Broj nezaposlenih					Indeks
Stručna sprema	2019	%	2020	%	<u>2020</u> 2019
Stručne osobe	213.811	68,19%	222.874	69,31%	104,24%
KV	99.149	31,62%	101.507	31,56%	102,38%
VKV	1.123	0,36%	1.034	0,32%	92,07%
SSS	85.299	27,20%	89.839	27,94%	105,32%
VŠS	5.274	1,68%	5.840	1,82%	110,73%
VSS	22.966	7,32%	24.654	7,67%	107,35%
Nestručne osobe	99.759	31,81%	98.707	30,69%	98,95%
NKV	93.881	29,94%	93.170	28,97%	99,24%
PKV	5.420	1,73%	5.114	1,59%	94,35%
NSS	458	0,15%	423	0,13%	92,36%
Federacija BiH - Ukupno	313.570	100,00%	321.581	100,00%	102,55%

Tabela 10: Broj nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spreml

Grafikon 9: Broj nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spreml

10. Dobna struktura nezaposlenih osoba

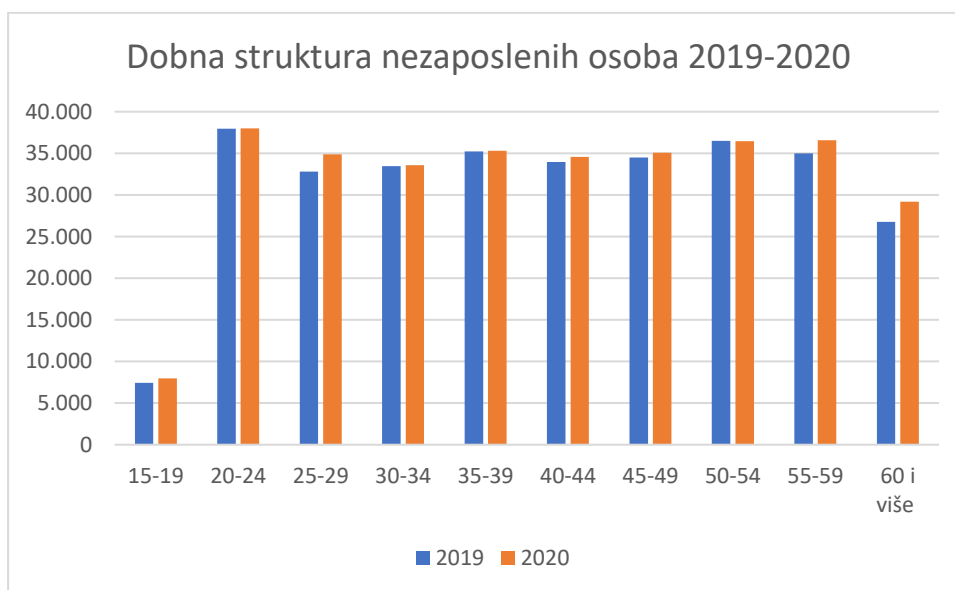
Povećanje broja nezaposlenih u 2020. u odnosu na 2019. godinu zabilježeno je u svim dobnim kategorijama osim u kategoriji osoba dobi između 50 i 55 godina.

Prema starosnoj strukturi najbrojnije među registriranim nezaposlenim osobama bile su osobe dobi između 30 i 49 godina (138.541 ili 43,08%), zatim mladi do 30 godina (80.845 ili 25,13%), te stariji od 50 godina (102.194 ili 31,77%).

U odnosu na 2019. godinu, broj mladih nezaposlenih osoba dobi do 30 godina veći je za 2.666 (3,41%), a broj osoba dobi između 30 i 49 godina veći je za 1.409 (1,02%), dok je broj osoba dobi od 50 i više godina veći za 3.936 (4%).

Dobna struktura	Godina		Indeks
	2019	2020	<u>2020</u> 2019
15-19	7.427	7.983	107,49%
20-24	37.942	37.978	100,09%
25-29	32.810	34.884	106,32%
30-34	33.463	33.566	100,31%
35-39	35.217	35.314	100,27%
40-44	33.955	34.580	101,84%
45-49	34.497	35.081	101,69%
50-54	36.492	36.442	99,86%
55-59	34.989	36.565	104,50%
60 i više	26.778	29.187	109,00%
Federacija BiH - Ukupno	313.570	321.581	102,55%

Tabela 11: Broj nezaposlenih u Federaciji BH po dobi

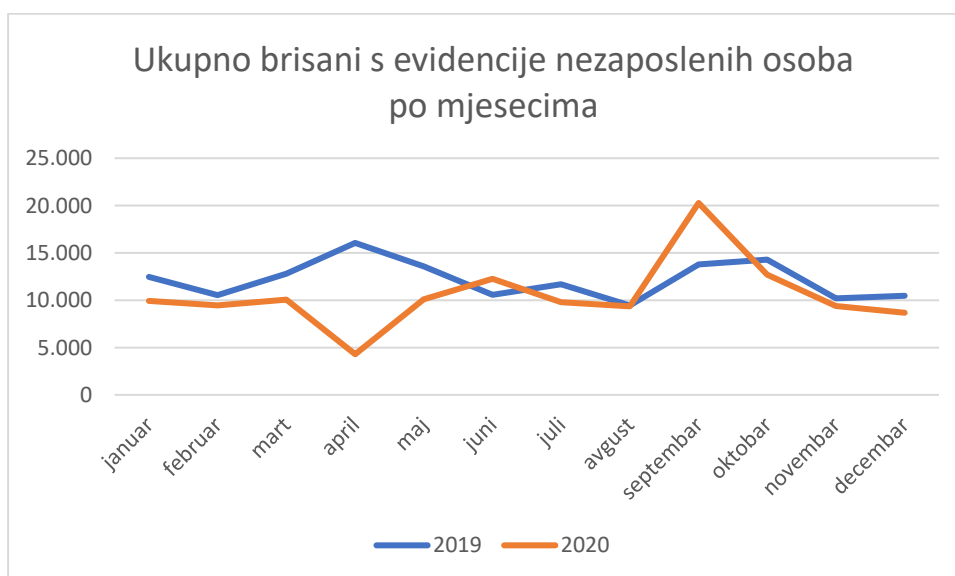
Grafikon 10: Pregled broja nezaposlenih po dobnoj strukturi

11. Ukupno brisani s evidencije nezaposlenih osoba

U odnosu na 2019. godinu u 2020. godini u Federaciji BiH s evidencije nezaposlenih brisane su 126.252 osobe što je smanjenje za 13,46%.

Mjesec	Godina		Indeks
	2019	2020	2020 2019
januar	12.466	9.940	79,74
februar	10.521	9.438	89,71
mart	12.814	10.053	78,45
april	16.052	4.291	26,73
maj	13.594	10.097	74,28
juni	10.573	12.252	115,88
juli	11.693	9.785	83,68
avgust	9.448	9.350	98,96
septembar	13.790	20.275	147,03
oktobar	14.293	12.707	88,90
novembar	10.181	9.402	92,35
decembar	10.463	8.662	82,79
Federacija BiH - Ukupno	145.888	126.252	86,54

Tabela 12: Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH

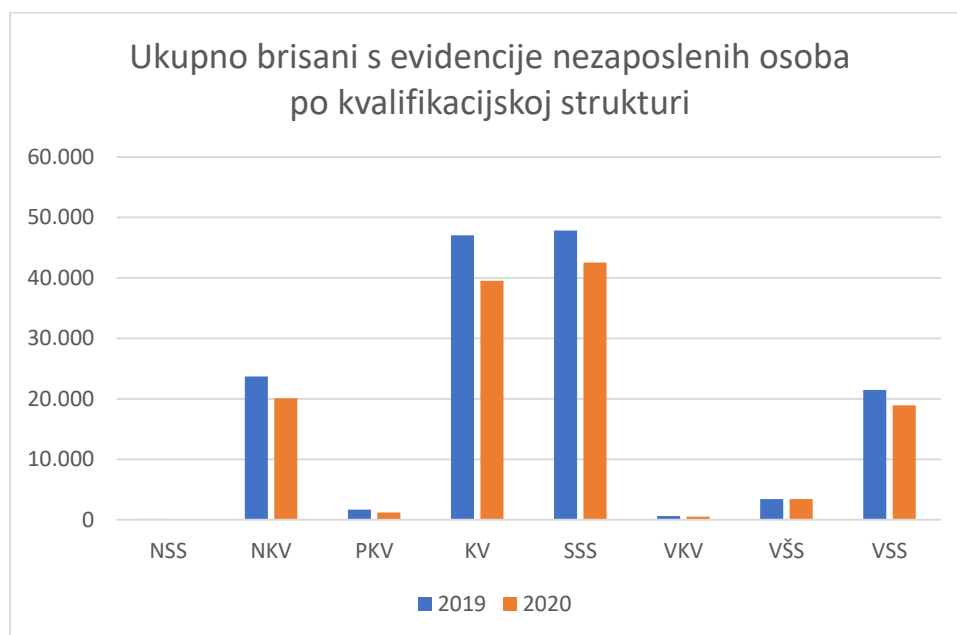

Grafikon 11: Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH

Smanjenje broja ukupno brisanih iz evidencije nezaposlenih osoba bilježi u svim stručnim spremama. Smanjenje broja ukupno brisanih u najvećem omjeru se bilježi kod PKV radnika, i to za 29,13% , te kod kod VKV radnika za 19,23%.

Stručna sprema	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
NSS	157	103	65,61
NKV	23.719	20.113	84,80
PKV	1.648	1.168	70,87
KV	47.064	39.503	83,93
SSS	47.823	42.567	89,01
VKV	598	483	80,77
VŠS	3.421	3.399	99,36
VSS	21.458	18.916	88,15
Federacija BiH - Ukupno	145.888	126.252	86,54

Tabela 13: Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

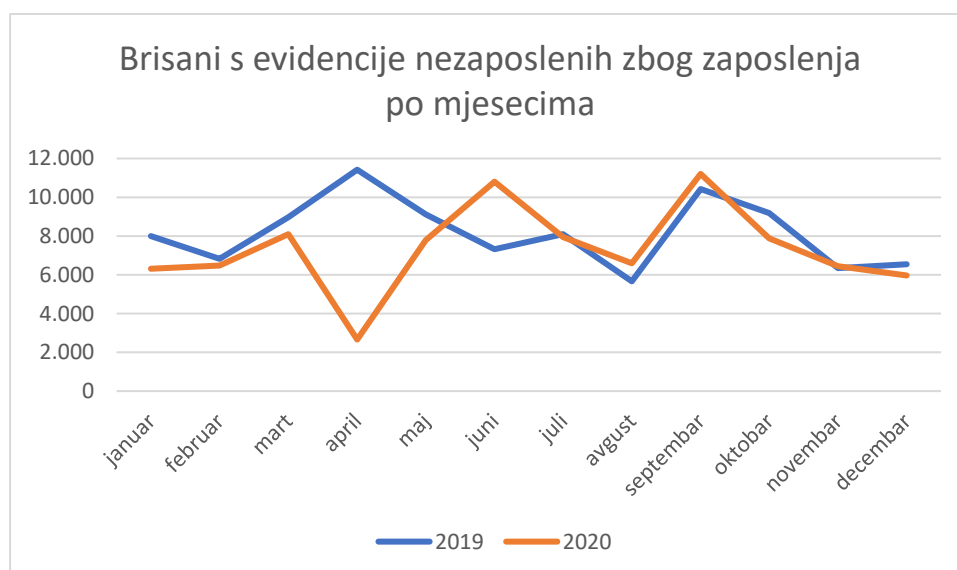
Grafikon 12: Broj brisanih sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

12. Brisani s evidencije nezaposlenih osoba zbog zaposlenja

U 2020. godini sa evidencija kantonalnih službi za zapošljavanje zbog zaposlenja brisano je ukupno 88.155 osoba, što u odnosu na 2019. godinu predstavlja smanjenje za 9.795 osoba ili 10%, što ukazuje na značajno usporavanje trenda ovog indikatora, a što je sve posljedica smanjenja potražnje za radnom snagom usljed pandemije COVID-19.

Mjesec	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
januar	8.005	6.320	78,95
februar	6.832	6.474	94,76
mart	8.977	8.091	90,13
april	11.422	2.660	23,29
maj	9.127	7.778	85,22
juni	7.317	10.808	147,71
juli	8.103	7.940	97,99
avgust	5.664	6.589	116,33
septembar	10.420	11.206	107,54
oktobar	9.186	7.880	85,78
novembar	6.353	6.445	101,45
decembar	6.544	5.964	91,14
Federacija BiH - Ukupno	97.950	88.155	90,00

Tabela 14: Broj brisanih zbog zaposlenja sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH po mjesecima

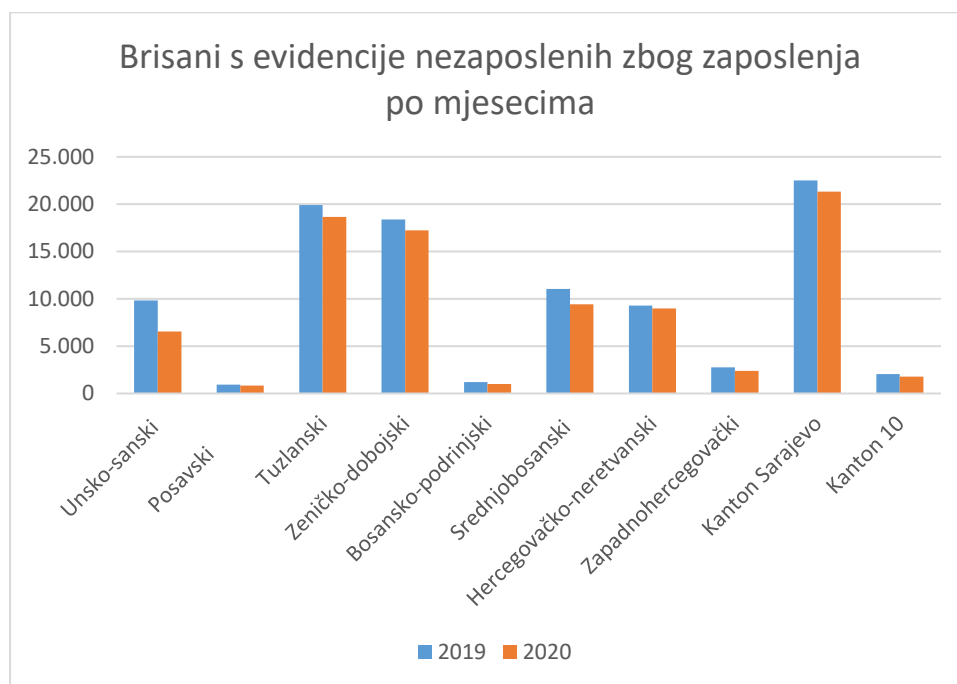
Grafikon 13: Broj brisanih zbog zaposlenja u Federaciji BiH po mjesecima

Posmatrano po kantonima, u 2020. godini broj brisanih osoba iz evidencije službi za zapošljavanje zbog zaposlenja bio je sljedeći:

Kanton	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Unsko-sanski	9.845	6.552	66,55
Posavski	934	849	90,90
Tuzlanski	19.920	18.642	93,58
Zeničko-dobojski	18.384	17.220	93,67
Bosansko-podrinjski	1.211	997	82,33
Srednjobosanski	11.057	9.421	85,20
Hercegovačko-neretvanski	9.290	8.967	96,52
Zapadnohercegovački	2.764	2.397	86,72
Kanton Sarajevo	22.499	21.318	94,75
Kanton 10	2.046	1.792	87,59
Federacija BiH - Ukupno	97.950	88.155	90,00

Tabela 15 Broj brisanih zbog zaposlenja u Federaciji BiH po kantonima

Najveće smanjenje broja brisanih s evidencije nezaposlenih osoba je zabilježeno u Unsko-sanskom kantonu (-24,45%), te potom u Bosansko-podrinjskom kantonu (-17,67%).

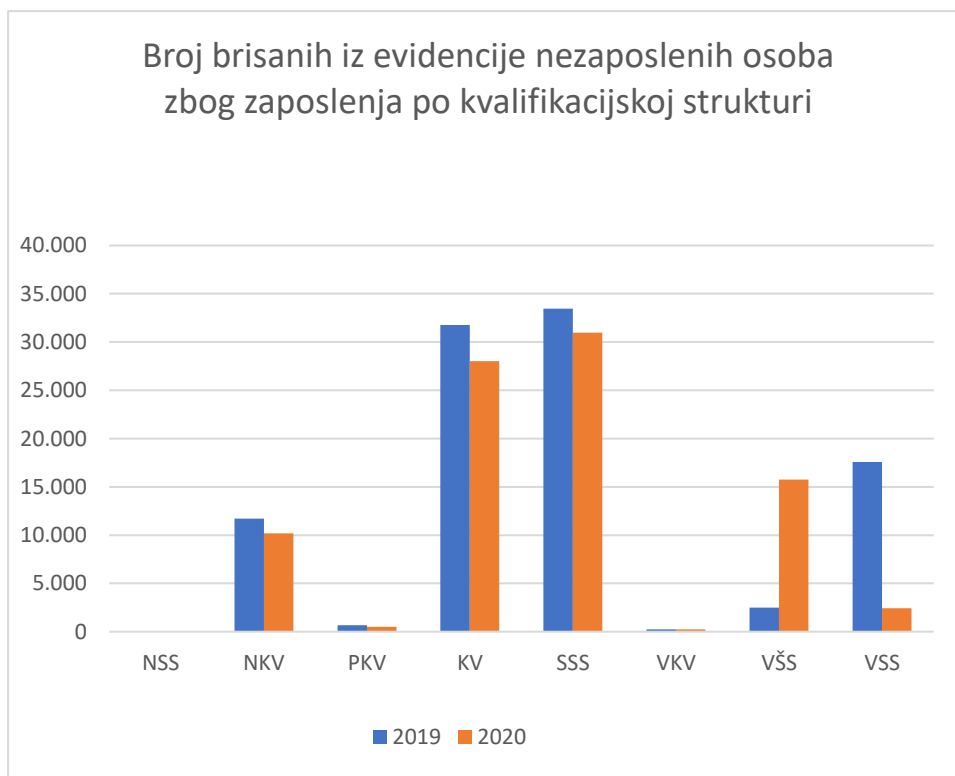

Grafikon 14 Broj brisanih zbog zaposlenja u Federaciji BiH po kantonima

Posmatrano po kvalifikacijskoj strukturi, sa evidencije nezaposlenih najviše su brisani zbog zaposlenja osobe sa SSS (30.981), što je za 7,37% manje u odnosu na 2019. godinu, zatim KV radnici (28.019), što je za 11,80% manje u odnosu na 2019. godinu, a potom osobe VSS (15.758) kojih je za 10,31% manje brisano sa evidencije nezaposlenih osoba u odnosu na 2019. godinu.

Stručna sprema	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
NSS	44	48	109,09
NKV	11.697	10.185	87,07
PKV	673	500	74,29
KV	31.766	28.019	88,20
SSS	33.447	30.981	92,63
VKV	254	238	93,70
VŠS	2.500	2.426	97,04
VSS	17.569	15.758	89,69
Federacija BiH - Ukupno	97.950	88.155	91,46

Tabela 16 Broj brisanih zbog zaposlenja u Federaciji BiH po stručnoj spremi

Grafikon 15 Broj brisanih zbog zaposlenja u Federaciji BiH po stručnoj spremi

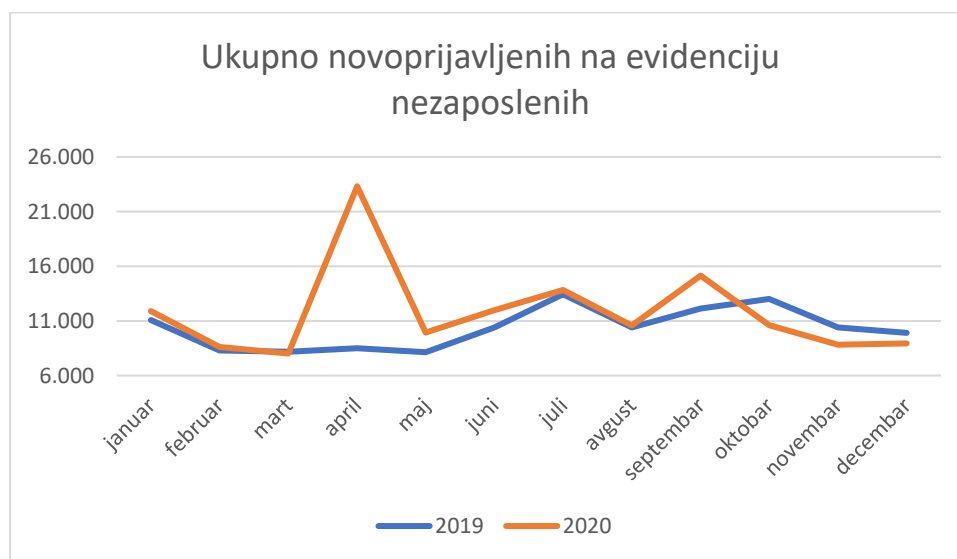
13. Ukupno prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, u 2020. godini u Federaciji BiH na evidenciju službi za zapošljavanje prijavljene su 141.643 osobe, što je za 15.391 više u odnosu na broj ukupno brisanih sa evidencije nezaposlenih (126.252 osoba).

Također, u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu bilježi se rast prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH za 17.799 ili visokih 14,37%. Povećanje broja ukupno prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH u 2020. godini u odnosu na 2019. posebno se bilježi se u aprilu i to za čak 174,22% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, što je direktni rezultata enormnog povećanja otpuštanja radnika nakon proglašenja stanja prireodne nesreće zbog pandemije COVID-19.

Mjesec	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
januar	11.062	11.892	107,50
februar	8.284	8.626	104,13
mart	8.166	8.012	98,11
april	8.503	23.317	274,22
maj	8.132	9.924	122,04
juni	10.409	11.976	115,05
juli	13.434	13.826	102,92
avgust	10.413	10.578	101,58
septembar	12.133	15.137	124,76
oktobar	13.014	10.613	81,55
novembar	10.400	8.814	84,75
decembar	9.894	8.928	90,24
Federacija BiH - Ukupno	123.844	141.643	114,37

Tabela 17: Broj prijavljenih na evidenciju u Federaciji BiH po mjesecima

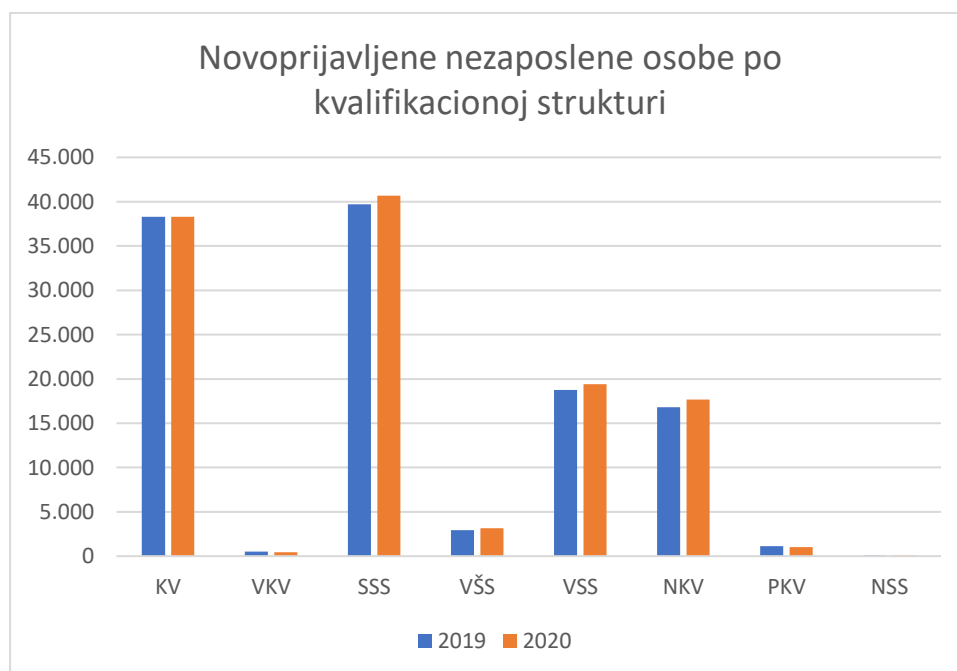
Grafikon 16: Broj prijavljenih na evidenciju u Federaciji BiH po mjesecima

Među ukupno prijavljenim kod nestručnih lica se bilježi rast od 14,95%, a kod stručnih lica za 14,27%.

Od nestručnih lica najveći porast bilježe NKV radnici, i to za 16,11%, a od stručnih lica prednjače osobe sa VŠS spremom kojih je u 2020.godini među ukupno prijavljenim na evidenciju nezaposlenih više za 16,59%.

Stručna sprema	Godina				Indeks
	2019	%	2020	%	<u>2020</u> 2019
Stručna lica	104.572	84,44%	119.490	84,36%	114,27
KV	39.037	31,52%	44.701	31,56%	114,51
VKV	409	0,33%	408	0,29%	99,76
SSS	41.988	33,90%	48.625	34,33%	115,81
VŠS	3.334	2,69%	3.887	2,74%	116,59
VSS	19.804	15,99%	21.869	15,44%	110,43
Nestručna lica	19.272	15,56%	22.153	15,64%	114,95
NKV	18.162	14,67%	21.088	14,89%	116,11
PKV	1.028	0,83%	974	0,69%	94,75
NSS	82	0,07%	91	0,06%	110,98
Federacija BiH - Ukupno	123.844	100,00%	141.643	100,00%	114,37

Tabela 18: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

Grafikon 17: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po stručnoj spremi

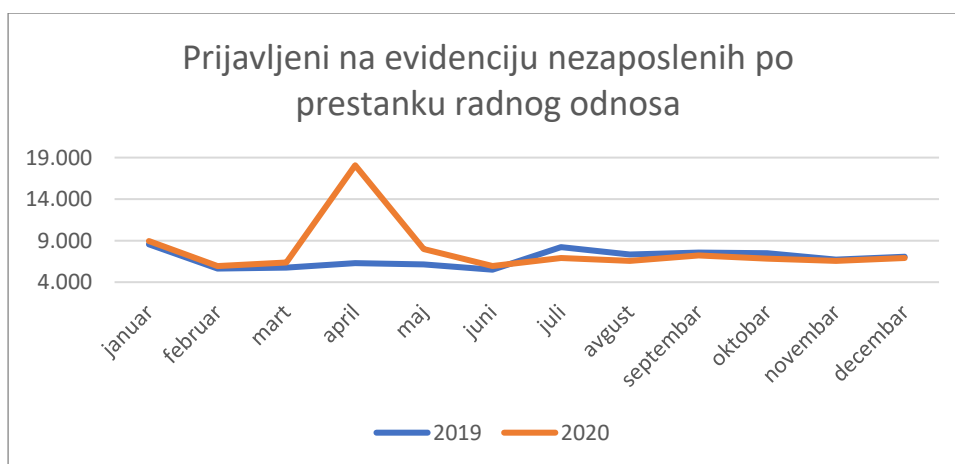
14. Prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba po prestanku radnog odnosa

Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa u 2020. godini veći je za čak 14,47% u odnosu na 2019. godinu. Najveći rast ovog indikatora bilježi se u aprilu 2020. godine, i to za 188,00% u odnosu na isti period iz prethodne godine.

Najveći udio osoba iz ovog indikatora je imalo prekid radnog odnosa po osnovu prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme i sporazumni raskid ugovora o radu, što je direktni rezultata enormnog povećanja otpuštanja radnika nakon proglašenja stanja prireodne nesreće zbog pandemije COVID-19.

Mjesec	Godina		Indeks
	2019	2020	<u>2020</u> 2019
januar	8.557	8.939	104,46
februar	5.644	5.941	105,26
mart	5.744	6.384	111,14
april	6.275	18.072	288,00
maj	6.147	7.973	129,71
juni	5.503	5.956	108,23
juli	8.224	6.902	83,93
avgust	7.334	6.546	89,26
septembar	7.565	7.215	95,37
oktobar	7.499	6.816	90,89
novembar	6.727	6.561	97,53
decembar	7.082	6.905	97,50
Federacija BiH - Ukupno	82.301	94.210	114,47

Tabela 19 Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po prestanku radnog odnosa po mjesecima

Grafikon 18: Broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH po prestanku radnog odnosa po mjesecima

15. Ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH

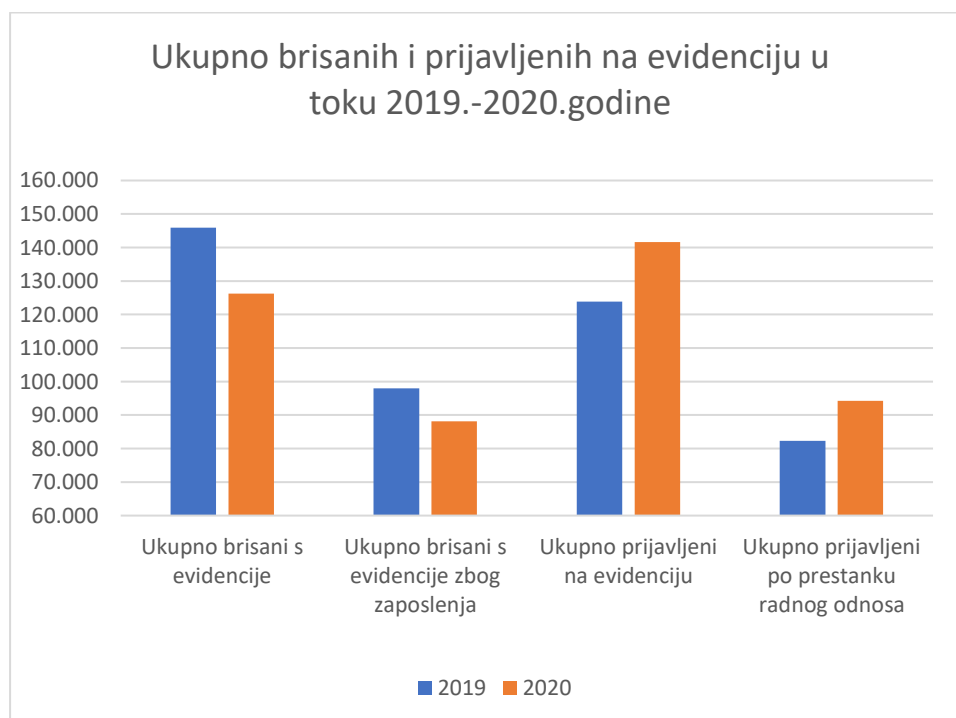
U 2020. godini registrirano je ukupno 88.155 osoba koje su brisane sa evidencije nezaposlenih po osnovu zaposlenja, što je za 6.055 manje od broja osoba koje su prijavljene na evidenciju nezaposlenih po osnovu prestanka radnog odnosa (94.210).

Međutim, broj brisanih sa evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja u 2020. u odnosu na 2019. godinu je manji za 9.795, što ukazuje na činjenicu da se povećava broj brisanih sa evidencije zbog drugih razloga.

Istovremeno, povećan je i broj prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa za 11.909 osoba.

Ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih osoba u Federaciji BiH	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Ukupno brisani s evidencije	145.888	126.252	86,54
Ukupno brisani s evidencije zbog zaposlenja	97.950	88.155	90,00
Ukupno prijavljeni na evidenciju	123.844	141.643	114,37
Ukupno prijavljeni po prestanku radnog odnosa	82.301	94.210	114,47

Tabela 20 Broj ukupno prijavljenih i brisanih sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH

Grafikon 19 Ukupno prijavljeni i brisani sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH

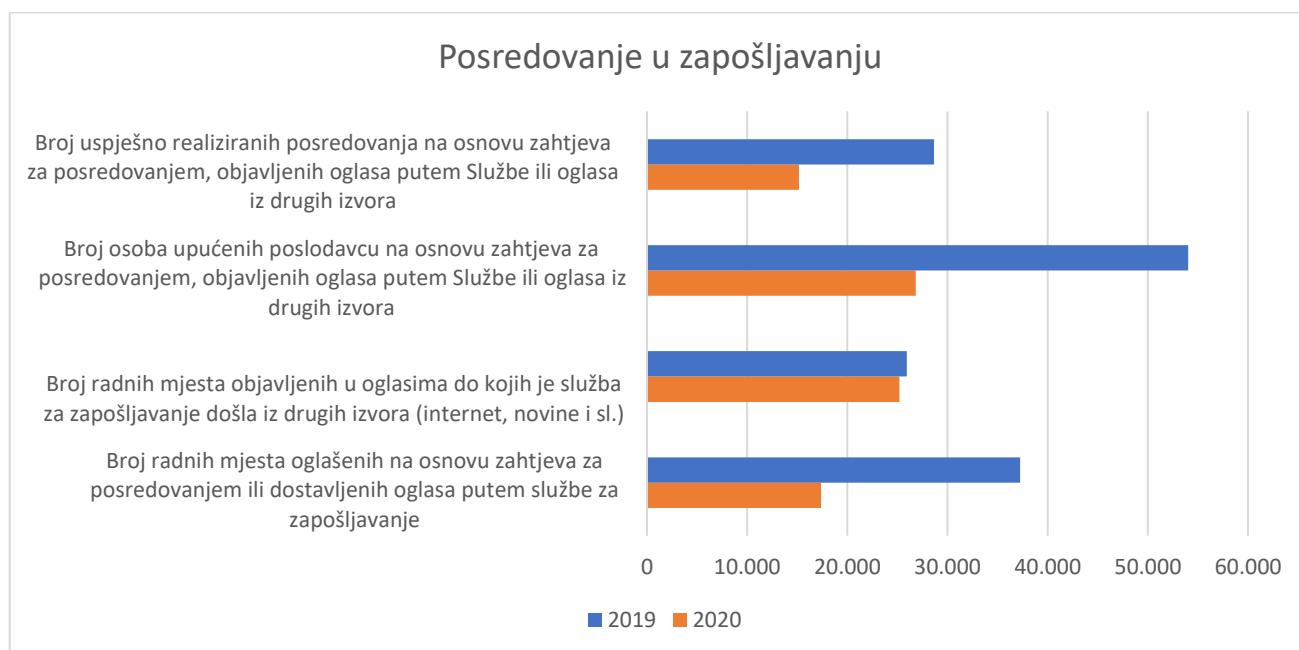
16. Posredovanje u zapošljavanju

Analizirajući aktivnosti vezane za oglašavanje slobodnih radnih mjesta i posredovanje u zapošljavanju, primjetan je pad broja radnih mjesta oglašanih u 2020. godini u službama za zapošljavanje, na osnovu dostavljenih zahtjeva poslodavaca, i to za čak 53,37% u odnosu na 2019. godinu. Broj oglašanih radnih mjesta, a prikupljenih iz drugih izvora, je također smanjen ali samo za 2,83% u odnosu na 2019. godinu.

U navedenom periodu znatno je smanjen broj nezaposlenih osoba koje su službe za zapošljavanje upućivale na navedena oglašena radna mjesta, čak za 50,31%, što je vidljivo iz table koja slijedi.

Posredovanje u zapošljavanju	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Broj radnih mjesta oglašanih na osnovu zahtjeva za posredovanjem ili dostavljenih oglasa putem službe za zapošljavanje	37.258	17.373	46,63
Broj radnih mjesta objavljenih u oglasima do kojih je služba za zapošljavanje došla iz drugih izvora (internet, novine i sl.)	25.958	25.223	97,17
Broj osoba upućenih poslodavcu na osnovu zahtjeva za posredovanjem, objavljenih oglasa putem Službe ili oglasa iz drugih izvora	54.025	26.846	49,69
Broj uspješno realiziranih posredovanja na osnovu zahtjeva za posredovanjem, objavljenih oglasa putem Službe ili oglasa iz drugih izvora	28.670	15.176	52,93

Tabela 21: Pokazatelji o posredovanju u zapošljavanju

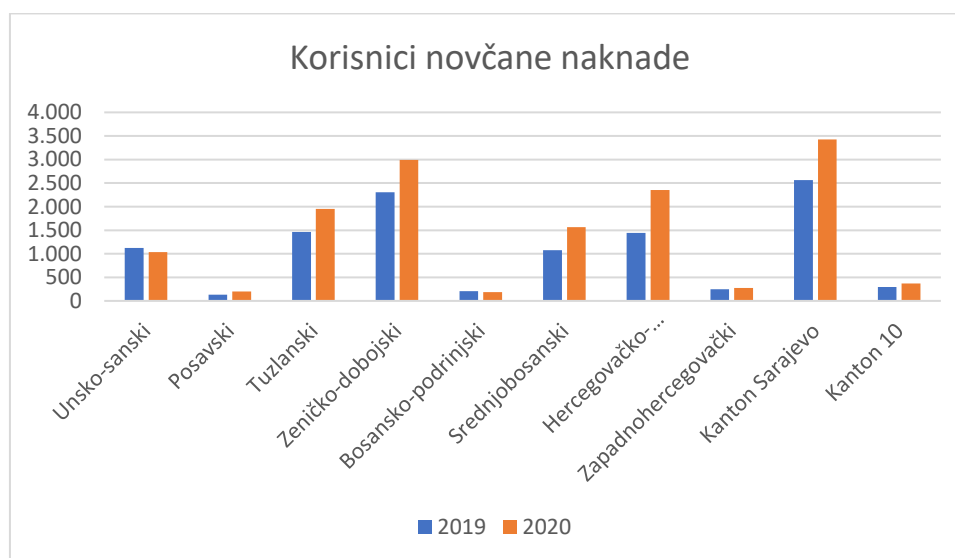
Grafikon 20: Pokazatelji o posredovanju u zapošljavanju

17. Nezaposlene osobe korisnici novčane naknade

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, ovisno o vremenu provedenom na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu trajanja naknade. U 2020. godini u Federaciji BiH, novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 14.355 nezaposlenih osoba, što u odnosu na 2019. godinu predstavlja povećanje broja korisnika ovog prava za 3.508 ili 32,34%.

KANTONI	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Unsko-sanski	1.123	1.036	92,25
Posavski	130	203	156,15
Tuzlanski	1.465	1.954	133,38
Zeničko-dobojski	2.304	2.994	129,95
Bosansko-podrinjski	209	186	89,00
Srednjobosanski	1.074	1.568	146,00
Hercegovačko-neretvanski	1.441	2.350	163,08
Zapadnohercegovački	247	274	110,93
Kanton Sarajevo	2.561	3.423	133,66
Kanton 10	293	367	125,26
Federacija BiH - Ukupno	10.847	14.355	132,34

Tabela 22: Broj korisnika novčane naknade

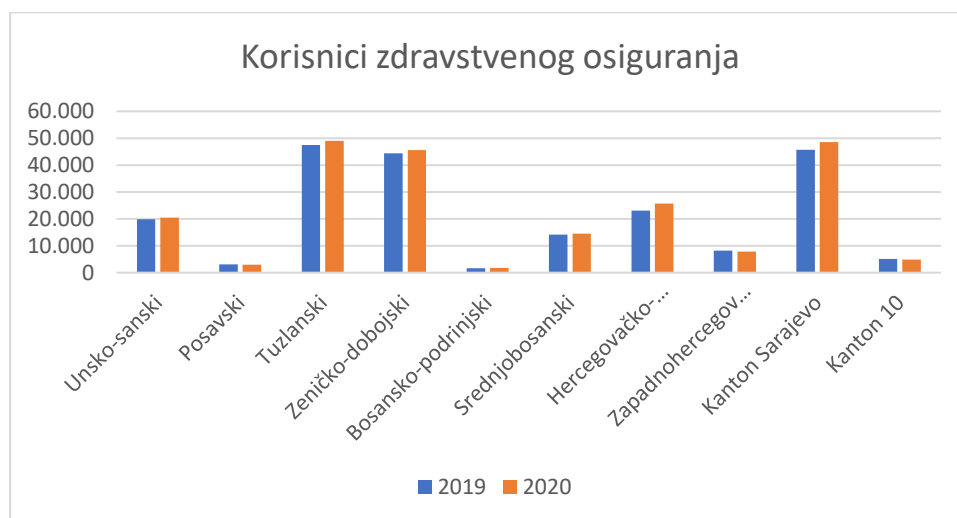
Grafikon 21: Korisnici novčane naknade

18. Nezaposlene osobe korisnici zdravstvenog osiguranja

Članom 31. stav 1. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje. Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja. Iz pomenutih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su ta izdvajanja različito utvrđena po kantonima (u rasponu od 6 KM do 10 KM). Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa administriranjem zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja. U 2020. godini u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bila je obuhvaćena prosječno mjesečno 221.207 nezaposlena osoba, što u odnosu na 2019. godinu predstavlja znatno povećanje broja korisnika ovog prava za 8.742 ili 4,11%.

KANTONI	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Unsko-sanski	19.802	20.433	103,19
Posavski	3.076	2.998	97,46
Tuzlanski	47.431	48.971	103,25
Zeničko-dobojski	44.377	45.571	102,69
Bosansko-podrinjski	1.586	1.806	113,87
Srednjobosanski	14.107	14.555	103,18
Hercegovačko-neretvanski	23.112	25.648	110,97
Zapadnohercegovački	8.222	7.823	95,15
Kanton Sarajevo	45.665	48.539	106,29
Kanton 10	5.087	4.863	95,60
Federacija BiH - Ukupno	212.465	221.207	104,11

Tabela 23: Broj korisnika zdravstvenog osiguranja

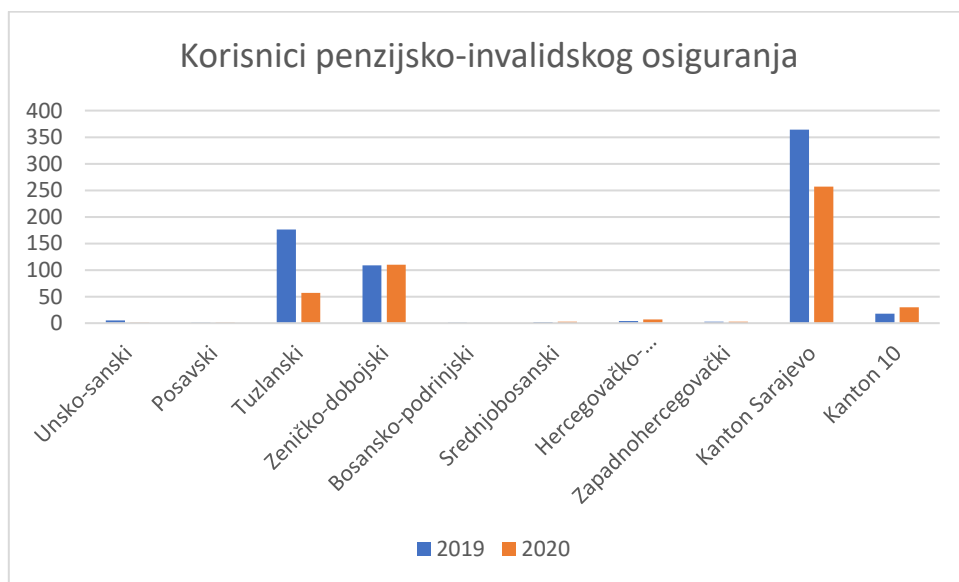
Grafikon 22: Korisnici zdravstvenog osiguranja

19. Nezaposlene osobe korisnici penzijsko-invalidskog osiguranja

Članom 31. stav 2. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. U 2020. godini ovo pravo u Federaciji BiH prosječno mjesečno je ostvarivalo 469 nezaposlenih osoba, što je za 214 osoba ili 31,33% manje nego prethodne godine.

KANTONI	Godina		Indeks
	2019	2020	$\frac{2020}{2019}$
Unsko-sanski	5	1	0,00
Posavski	1	1	100,00
Tuzlanski	176	57	32,39
Zeničko-dobojski	109	110	100,92
Bosansko-podrinjski	1	0	0,00
Srednjobosanski	2	3	150,00
Hercegovačko-neretvanski	4	7	175,00
Zapadnohercegovački	3	3	100,00
Kanton Sarajevo	364	257	70,60
Kanton 10	18	30	166,67
Federacija BiH - Ukupno	683	469	68,67

Tabela 24: Broj korisnika penzijsko-invalidskog osiguranja

Grafikon 23: Korisnici penzijsko-invalidskog osiguranja

20. Pregled najbrojnijih zanimanja osoba na evidencije nezaposlenih

Unsko-sanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	240	Ekonomista	100	Ekonomski tehničar	1126	Prodavač	2091
Pravnik	203	Inž.tekst.tehnol.	33	Maturant gimnazije	939	Automehaničar	805
Medicinska sestra	125	Medicinska sestra	19	Mašinski tehničar	884	Krojač	749
Prof.engles. jezika	77	Učitelj predšk.djece	17	Medicinska sestra	663	Kuhar	692
Inž.prehram. tehnol.	76	Inž.drvene tehnolog.	17	Poljoprivr.tehničar	506	Bravar	611

Posavski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	18	Ekonomista	18	Komercijalist	111	Prodavač	230
Pravnik	9	Informatičar	16	Medicinska sestra	106	Bravar	186
Prof.fizičke i zdrav.kult.	7	Pravnik	11	Ekonomista	97	Automehaničar	137
Informatičar	7	Kriminalist	7	Poljoprivr.tehničar	89	Frizer	102
Građevinski inženjer	7	Građevinski inženjer	7	Administr. službenik	76	Šivač tekstila	76

Tuzlanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	770	Nast.razr. nastave	52	Maturant gimnazije	2380	Prodavač	4864
Pravnik	678	Ekonomista	43	Ekonom.tehničar	2227	Frizer	1368
Pedagog	191	Pravnik	30	Medicinska sestra	2067	Kuhar	1306
Prof.razr.nastve	171	Ekon.službenik	17	Mašinski tehničar	2052	Automehaničar	1271
Socijalni radnik	166	Socijalni radnik	11	Hemijski tehničar	937	Bravar	1260

Zeničko-dobojski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	494	Ekonomista	80	Ekonomski tehničar	2479	Prodavač	3290
Ekonomista	457	Pravnik	34	Maturant gimnazije	1889	Frizer	2060
Mašin.inženjer	194	Učitelj predšk.djece	15	Mašinski tehničar	1045	Bravar	1244
Prof.engles.jezika	132	Mašinski inženjer	11	Medicinska sestra	962	Kuhar	1084
Prof.bosan.jezika	97	Građevin.inženjer	10	Tekstilni tehničar	477	Automehaničar	862

Bosanskopodrinjski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	50	Nast.predšk.odgoja	4	Ekonomski tehničar	143	Prodavač	144
Menadžer	30	Pravnik	1	Mašinski tehničar	122	Krojač	139
Mašin.inženjer	29	Nast.hist.i geograf.	1	Poljopriv.tehničar	118	Vozač	71
Inž.poljoprivrede	13	Građevin.inženjer	1	Administ.slужbenik	103	Hemičar	67
Ekonomist	11	Nast.biolog.i hemije	1	Hemijski tehničar	92	Frizer	63

Srednjobosanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomist	165	Ekonomist	281	Maturant gimnazije	1621	Prodavač	2594
Pravnik	116	Pravnik	55	Ekonomski tehn.	1727	Konfektionar	567
Inženjer poljopr.	43	Razredni učitelj	33	Mašinski tehn.	845	Stolar	382
Prof.engl.jezika	45	Inž.prehram.tehn.	32	Elektrotehničar	144	Bravar	957
Socijalni radnik	41	Saobrać.inž.	35	Medicinski tehničar	869	Mašinbravar	135

Hercegovačko-neretvanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	367	Ekonomski službenik	238	Ekonom.tehničar	1813	Prodavač	2005
Ekonomist	244	Pravnik	172	Maturant gimnazije	1697	Frizer za žene	901
Prof.engles.jezika	167	Učitelj predšk.djece	73	Strojarski tehničar	836	Kuhar	864
Inženjer agronom.	129	Informatičar	59	Turistički animator	573	Krojač žens.odjeće	197
Pedagog	84	Kriminalist	57	Elektrotehničar	518	Tkač/tkalac	168

Zapadnohercegovački kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomist	190	Ekonomist	177	Mat. Gimnazije	697	Trgovac	1254
Pravnik	131	Pravnik	44	Ekonomist	960	Frizer	352
Prof. hrvat.jezika	48	Razredni učitelj	25	Strojarski tehničar	298	Bravar	334
Prog.engl.jezika	48	Učitelj predšk.djece	31	Elektrotehničar	184	Metalotokar	315
Pedagog	60	Fizioterapeut	19	Tehn.cest.prometa	96	Automehaničar	269

Kanton Sarajevo							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	1390	Ekonomista	199	Maturant gimnazije	3506	Prodavač	3169
Pravnik	1160	Pravnik	103	Ekonomski tehničar	2229	Frizer-vlasuljar	998
Politolog	387	Nast.predšk.vaspit.	39	Mašinski tehničar	1712	Vozač motor.vozila	941
Socijal.radnik	386	Nast.razred.nastave	22	Tekstilni tehničar	746	Automehaničar	835
Novinar	310	Građev.inženjer	22	Grafički tehničar	713	Bravar	598

Kanton 10							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	58	Ekonomista	31	Matur.gimnazij r	382	Prodavač	370
Pravnik	30	Pravnik	13	Ekonomski tehničar	191	Elektromehanič ar	211
Pedagog	38	Inženjer tekst.tehnol.	11	Stojarski tehničar	125	Bravar	165
Socijalni radnik	30	Inž.agronom.	8	Ekonomist	105	Automehaničar	162
Učitelj	23	Nast.predšk. odgoja	4	Komercijalist	82	Kemijski laborant	142

21. Pregled najbrojnijih zanimanja brisanih osoba sa evidencije nezaposlenih

Unsko-sanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	143	Ekonomista	27	Mašinski tehničar	366	Prodavač	457
Profesor razredne nastave	107	Učitelj predškolske djece	17	Maturant gimnazije	331	Automehaničar	254
Pravnik	78	Medicinska sestra	7	Ekonomski tehničar	316	Kuhar	191
Profesor engleskog jezika	63	Inženjer tekstilne tehnologije	6	Medicinska sestra	247	Bravar	146
Profesor bosanskog jezika	63	Građevinski inženjer	5	Turistički vodič	124	Frizer	117
Inženjer šumarstva	55	Inženjer drvne tehnologije	4	Tehničar drumskog saobraćaja	119	Krojač	107
Medicinska sestra	53	Pravnik	4	Poljoprivredni tehničar	116	Konobar	104
Profesor matematike	43	Nastavnik razredne nastave	3	Tehničar za drvo	89	Instalater grijanja i klimatizacije	94
Građevinski inženjer	35	Nastavnik fizičke i zdravstvene kulture	3	Elektrotehničar	87	Vozač teretnog vozila	83
Profesor njemačkog jezika	26	Nastavnik maternjeg jezika	3	Šumarski tehničar	80	Stolar	80

Posavski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Razredni učitelj	14	Informatičar	8	Komercijalist	46	Frizer	39
Ekonomista	8	Pravnik	7	Ekonomista	33	Automehaničar	35
Pravnik	8	Socijalni radnik	5	Medicinska sestra	29	Prodavač	27
Profesor engleskog jezika	4	Razredni učitelj	5	Administrativni službenik	23	Bravar	26
Inženjer elektrotehnike	3	Ekonomista	4	Administrator	16	Šivač tekstila	20
Građevinski inženjer	2	Učitelj predškolske djece	4	Mašinski tehničar	13	Konobar	16
Informatičar	2	Inženjer agronom	3	Službenik u knjigovodstvu	12	Kuhar	15
Profesor fizičke i zdravstvene kulture	2	Kriminalist	1	Ratarski tehničar	12	Elektromonter	11
Socijalni radnik	2	Inženjer drumskog saobraćaja	1	Poljoprivredni tehničar	11	Vozač teretnog vozila	6
Inženjer prehrambene tehnologije	2	Inženjer elektrotehnike	1	Tehničar električar za računare	8	Krojač	4

Tuzlanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Ekonomista	419	Nastavnik razredne nastave	109	Mašinski tehničar	837	Prodavač	884
Profesor razredne nastave	289	Ekonomista	15	Medicinska sestra	782	Automehaničar	539
Pravnik	283	Nastavnik informatike	11	Maturant gimnazije	738	Vozač teretnog vozila	530
Profesor bosanskog jezika	176	Nastavnik tehničke kulture	7	Ekonomski tehničar	598	Bravar	400
Profesor engleskog jezika	158	Mašinski inženjer	6	Elektroenergetski tehničar	338	Zavarivač	395
Pedagog	135	Ekonomski službenik	5	Tehničar drumskog saobraćaja	295	Frizer	385
Inženjer elektrotehnike	110	Informatičar	4	Elektrotehničar	264	Kuhar	360
Mašinski inženjer	105	Ekonomista za finansije	3	Hemijski tehničar	248	Vozač kamiona	215
Doktor medicine	104	Inženjer elektrotehnike	3	Poljoprivredni tehničar	223	Krojač	205
Profesor fizičke i zdravstvene kulture	96	Nastavnik muzičke kulture	3	Rudarski tehničar	206	Elektromehaničar	180

Zeničko-dobojski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Profesor razredne nastave	269	Ekonomista	21	Ekonomski tehničar	827	Prodavač	713
Ekonomista	235	Nastavnik razredne nastave	13	Maturant gimnazije	635	Frizer	553
Pravnik	211	Nastavnik matematike	13	Medicinska sestra	364	Kuhar	385
Mašinski inženjer	135	Nastavnik biologije	12	Mašinski tehničar	349	Bravar	368
Profesor bosanskog jezika	130	Učitelj predškolske djece	6	Elektroenergetski tehničar	209	Zavarivač	361
Profesor engleskog jezika	104	Profesor razredne nastave	5	Elektrotehničar	186	Automehaničar	358
Učitelj predškolske djece	86	Mašinski inženjer	4	Tekstilni tehničar	170	Vozač putničkog automobila	315
Inženjer drumskog saobraćaja	60	Pravnik	3	Tehničar drumskog saobraćaja	164	Krojač	223
Profesor matematike	58	Građevinski inženjer	2	Građevinski tehničar	131	Vozač teretnog vozila	217
Socijalni pedagog	51	Inženjer tekstilne tehnologije	2	Poljoprivredni tehničar	127	Elektromehaničar	212

Bosanskopodrinjski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Dipl. pravnik / bakalaureat prava / magistar prava	20	Pravnik	2	Poljoprivredni tehničar	58	Vozač	32
Bakalaureat / dipl. inženjer mašinstva / magistar mašinstva	18	Nastavnik historije i geografije	2	Mašinski tehničar	57	Mašinobravlar	27
Bakalaureat / profesor / magistar razredne nastave	18	Nastavnik predškolskog odgoja	1	Hemijski tehničar	55	Krojač	21
Dipl. Ekonomista / bakalaureat ekonomije / magistar ekonomije	15	Građevinski inženjer	1	Administrativni službenik gimnazija	40	Frizer	19
Dipl. ing. / bakalaureat / magistar poljoprivrede	9	Nastavnik biologije i hemije	1	Prodavač	40	Automehaničar	19
Profesor /bakalaureat / magistar predškolskog odgoja	8	Nastavnik matematike	1	Ekonomski tehničar	34	Kuhar	14
Bakalaureat menadžmenta / magistar menadžmenta	7			Tehničar drumskog saobraćaja	27	Hemičar	13
Dipl. socijalni radnik / bakalaureat socijalnog rada	7			Medicinski tehničar	22	Zavarivač	13
Bakalaureat / magistar psihologije	6			Tehničar telekomunikacija	21	Bravar	11
Bakalaureat / magistar engleskog jezika i književnosti	6			Elektrotehničar	20	Operator na CNC alatnim mašinama	8

Srednjobosanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Farmaceut u veleprodaji	45	Ekonomista	141	Ekonomski službenik	235	Prodavač	786
Farmaceut u industriji	16	Pravnik	30	Tehničar elektroničar za računare	138	Automehaničar	383
Profesor filozofije	11	Inženjer drumskog saobraćaja	28	Tehničar drumskog saobraćaja	132	Frizer	328
Profesor engleskog jezika	8	Pravnik	28	Mašinski tehničar	125	Bravar	260
Farmaceutski laborant	7	Informatičar	21	Ekonomski tehničar	124	Vozač kamiona	224
Nastavnik maternjeg jezika	7	Medicinska sestra	21	Medicinska sestra	124	Stolar	183
Inženjer prehrambene tehnologije	6	Kriminalist	19	Tehničar za drvo	124	Kuhar	158
Kriminalist	6	Fizioterapeut	14	Ekonomista	87	Elektromehaničar	150
Ekonomista za marketing	5	Građevinski inženjer	12	Elektroenergetski tehničar	82	Zavarivač	124
Inženjer prehrambene tehnologije	5	Informatičar	8	Komercijalist	75	Elektroinstalater	100

Hercegovačko-neretvanski kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Pravnik	185	Ekonomist	97	Ekonomski tehničar	485	Prodavač	422
Ekonomist	105	Pravnik	55	Maturant gimnazije	470	Kuhar	263
Profesor engleskog jezika	78	Građevinski inženjer	38	Elektrotehničar	177	Automehaničar	190
Pedagog	59	Ekonomista menadžmenta	20	Strojarski tehničar	167	Konobar	173
Strojarski inženjer	55	Učitelj predškolske djece	18	Medicinska sestra	160	Frizer	156
Psiholog	51	Nastavnik razredne nastave	16	Turistički animator	159	Bravar	104
Građevinski inženjer	46	Nastavnik kemije	8	Tehničar cestovnog prometa	116	Vozač teretnog vozila	97
Inženjer agronom	35	Nastavnik maternjeg jezika	8	Poljoprivredni tehničar	108	Frizer za žene	78
Ekonomist menadžmenta	33	Nastavnik povijesti	5	Računarski tehničar	79	Elektromehaničar	68
Novinar	26	Ekonomista hotelijerstva	1	Građevinski tehničar	71	Šivač tekstila	42

Zapadnohercegovački kanton							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Profesor razredne nastave	44	Ekonomista	13	Ekonomski tehničar	125	Prodavač	211
Magistar ekonomije	37	Prvostupnik sestrinstva	12	Maturant gimnazije	125	Kuhar	79
Magistar primarnog obrazovanja	31	Nastavnik razredne nastave	8	Ekonomista	89	Frizer	58
Magistar prava	26	Prvostupnik ekonomije	6	Elektrotehničar	50	Automehaničar	50
Profesor hrvatskog jezika	16	Prvostupnik predškolskog odgoja	4	Komercijalist	46	Konobar	30
Magistar informatike	15	Prvostupnik zemljopisa, smjer turizam i zaštita okoliša	4	Mašinski tehničar	36	Bravar	22
Magistar biologije i kemije	13	Prvostupnik /bachelor informatike	4	Tehničar drumskog saobraćaja	32	Metalotokar, majstor	19
Magistar računarstva	13	Stručni prvostupnik ekonomije	4	Medicinska sestra-tehničar	24	Metalotokar	14
Diplomirani ekonomist	12	Prvostupnik ekonomije	4	Građevinski tehničar	23	Autoelektričar	13
Magistar pedagogije	12	Inženjer računarstva	3	Računalni tehničar u strojarstvu	21	Instalater grijanja i klimatizacije	12

Kanton Sarajevo							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Dipl ekonomista	545	Ekonomista	20	Mašinski tehničar	550	Prodavač	544
Dipl pravnik	331	Nastavnik predškolskog vaspitanja	13	Ekonomski tehničar	470	Vozač motornih vozila	288
Dipl inženjer elektrotehnike	137	Građevinski inženjer	8	Elektrotehničar	419	Frizer-vlasuljar	271
Dipl socijalni radnik	128	Pravnik	7	Grafički tehničar	224	Automehaničar	234
Dipl politolog	106	Nastavnik razredne nastave	5	Medicinska sestra	210	Kuhar	171
Dipl mašinski inženjer	101	Nastavnik ekonomike domaćinstva i hemije	4	Fizioterapeut	148	Konobar	115
Profesor fizičke i zdravstvene kulture	97	Viši fizioterapeut	4	Tekstilni tehničar	145	Bravar	110
Dipl novinar	87	Kriminalist	2	Turističko hotelijerski tehničar	136	Frizer za muškarce i žene	88
Magistar farmacije	81	Nastavnik fizičke i zdravstvene kulture	2	Zubotehničar	119	Autolimar	72
Profesor razredne nastave	80	Nastavnik geografije	2	Poljoprivredni tehničar	107	Krojač	72

Kanton 10							
VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV i VKV	Broj
Magistar ekonomije	16	Prvostupnik kriminalistike	6	Maturant gimnazije	117	Prodavač	82
Diplomirani ekonomist	8	Ekonomista	5	Ekonomista	64	Elektro mehaničar	60
Magistar politologije	8	Prvostupnik socijalnog rada	5	Šumarski tehničar	45	Kuhar	42
Magistar hrvatskog jezika i književnosti	8	Stručni prvostupnik ekonomije	5	Ekonomski tehničar	38	Konobar	38
Magistar pedagogije	7	Prvostupnik kriminalistike i sigurnosnog menadžmenta	5	Elektro tehničar	37	Auto mehaničar	37
Magistar agronomije	7	Prvostupnik ekonomije	4	Mašinski tehničar	35	Bravar	32
Magistar pedagogije	7	Prvostupnik/bachelor sestrinstva	4	Komercijalist	32	Frizer	29
Magistar biologije i geografije	7	Prvostupnik/bachelor prava	4	Računarski tehničar	19	Hemijski laborant	26
Profesor razredne nastave	6	Stručni prvostupnik računarstva	4	Prehrambeni tehničar	18	Stolar	15
Magistar kineziologije	5	Prvostupnik informacijskih znanosti	4	Tehničar za vozila i vozna sredstva	16	Metalostrugar	11

22. Analiza potreba i kretanja na tržištu rada u Federaciji BiH

Istraživanje tržišta rada u Federaciji BiH u skladu sa Zakonom provodi se kao zajednička aktivnost Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, a u cilju dobijanja kvantitativnih i kvalitativnih podataka neophodnih za pružanja adekvatnih informacija o kretanjima na tržištu rada. Kroz provođenje istraživanja kretanja na tržištu rada kantonalne službe za zapošljavanje (općinski biro i za zapošljavanje) ostvaruju neposrednu saradnju sa poslodavcima, stvaraju pretpostavke za jačanje svoje primarne funkcije posredovanja u zapošljavanju i prikupljaju važne podatke neophodne za unapređenje svojih usluga.

Za ispitivanja tržišta rada 2020/2021 korištena je unapređena metodologija za provođenje ove aktivnosti, te je Federalni zavod na osnovu master uzorka iz Porezne uprave Federacije BiH izdvojio stratificirani uzorak od oko 1.200 poslodavaca registrovanih u Federaciji BiH koji imaju pet (5) i više zaposlenih, sortiranih u male, srednje i velike poslodavce po djelatnostima i koji redovno izmiruju uplatu obaveznih poreza i doprinosa.

Uz podršku projekta „Unapređenje istraživanja tržišta rada“ koji finansira EU organizovana je edukacija koordinatora istraživanja tržišta rada i anketara iz kantonalnih službi za zapošljavanje, te izrada Priručnika za koordinate i anketare. Pripreme i testiranje ankete su izvršeni u novembru i decembru 2020. godine, a anketiranje je provedeno u januaru 2021. godine telefonskim putem zbog pandemije COVID-19, uz primjenu elektronskog upitnika, djelimično unapređenog i dopunjenog pitanjima koji se odnose na reagovanje poslodavaca na uticaj pandemije COVID-19 na poslovanje.

Prema rezultatima, poslodavci iz uzorka prilikom anketiranja imali su 75.100 radnika (14,4% od ukupno zaposlenih u Federaciji BiH u decembru 2020. godine), a prema obliku vlasništva najviše je obuhvaćeno subjektima iz privatnog sektora (preko 90%). Najviše je anketirano malih firmi (81%), zatim slijede srednje (13%) i velike (5%).

Evidentan je pad obima poslovanja kod većine ispitanih poslodavaca u 2020. godini (43%), kao i pad finansijskih efekata (43%). Rast obima poslovanja je imalo tek 26% anketiranih poslodavac, a rast finansijskih efekata poslovanja svega 24% poslodavaca što je u odnosu na prošlu godinu smanjenje za više od 35%. Rast plaće u 2020. godini bilježi 24% poslodavaca, uglavnom do 10%.

U 2020. godini kod anketiranih poslodavaca bilježi se negativan rezultat između zaposlenih i radnika kojima je prekinut radni odnos. Novozaposlenih je 4.076 (40%), a radni odnos je prekinut sa 6.058 osoba (60%). Saznanje da su radnici kojima je prekinut radni odnos napustili Bosnu i Hercegovinu navelo je 129 ili 10% anketiranih poslodavaca, a 126 ili također 10% poslodavaca je istaklo da su vratili u radni odnos radnike nakon prethodnog otpuštanja.

U vezi sa reakcijom na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, poslodavci su uglavnom primjenjivali skraćivanje radnog vremena (21%). Za uvođenje rada u smjenama opredijelilo se 16% poslodavaca, a 15% poslodavaca nije poduzimao nikakve mjere.

Od ukupno anketirana 1.232 poslodavca, njih 639 ili 52% je iskazalo potrebu za zapošljavanjem novih 4.560 radnika u 2021. godini, što je očekivano manje (3,5%) u odnosu na prethodnu godinu. Najveće procijenjene potrebe za novim zapošljavanjem u 2021. godini iskazane su za zanimanjima u djelatnosti Prerađivačka industrija (43%), zatim u djelatnosti Trgovina (22%) i djelatnosti Informacije i komunikacije (7%).

Najveća iskazana potreba za zapošljavanjem novih radnika u 2021. godini, u odnosu na ukupan broj traženih radnika u Federaciji BiH, iskazana je u Kantonu Sarajevo (13%), Tuzlanskom (9%) i Zeničko-dobojskom kantonu (8%).

Prema stručnoj spremi, poslodavci su iskazali najveće potrebe za radnicima sa srednjom stručnom spremom III stepena (KV), i to 62%, slijedi tražnja za radnicima srednje stručne spreme IV stepena (SSS) 16%, te za radnicima visoke stručne spreme (VSS) 13%.

Prema iskazanim potrebama u okviru istraživanja najtraženija zanimanja III i IV stepena srednje stručne spreme u 2020. godinu su: prodavač-trgovac, šivač, vozač, kuhar, konobar, bravar, obuçar, varilac, zaštitar, tesar, mesar, call centar operater, i slastičar.

Za zanimanja sa fakultetskim obrazovanjem najveća iskazana potražnja je za radnicima iz IT oblasti i ovaj podatak potvrđuje činjenicu rasta broja zaposlenih u djelatnosti Informacije i komunikacije tokom cijele 2020. godine obilježene pandemijom COVID-19, a sve usljed povećane digitalizacije poslovnih procesa i jačanja prisustva informacionih tehnologija u društvu generalno. Zatim slijedi iskazana potražnja za inženjerima elektrotehnike, mašinskim i građevinskim inženjerima, ekonomistima, arhitektima, komercijalistima i magistrima farmacije.

Potrebe za dodatnim osposobljavanjem radnika u skladu sa svojim planovima uvođenja novih tehnologija u procesu rada odnosno promjena u tehnologiji i organizaciji rada navelo je 411 poslodavaca (33% anketiranih), 328 manje u odnosu na prošlu godinu.

U kontekstu mogućnosti pružanja podrške organizovanju praktične nastave, 433 poslodavca ili 35% od ukupno anketiranih je izjavilo da ima mogućnosti (mentor, oprema, prostor i materijali) i da je spremno primiti učenike i studente na praktičnu nastavu, najvećim dijelom za sljedeća zanimanja: ekonomista, konobar, kuhar, prodavač, automehaničar, bravar, šivač, administrativni radnik, vozač, veterinar, armirač, ekonomski tehničar.

Kao razlog nezadovoljstva kvalitetom kvalifikacija, znanja i vještina kandidata za radna mjesta, poslodavci posebno ističu nedostatak praktičnog rada tokom obrazovanja (31%), kao i to da stečene kvalifikacije kandidata ne odgovaraju potrebama poslodavaca (23%).

Anketirani poslodavci nove zaposlenike najčešće traže putem ličnih kontakata (36%), dok 20% koristi usluge javnih službi za zapošljavanje. Pored navedenog, 12% od ukupno anketiranih poslodavaca navodi oglašavanje u medijima, a 9% koristi društvene mreže i vlastite baze podataka.

U kontekstu saradnje sa kantonalnim službama za zapošljavanje, od 712 poslodavaca koji su odgovorili na ovo pitanje, najviše poslodavaca (35%) je istaklo da saradnju ostvaruju u okviru učešća u realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, a slijede informisanje o uslugama (20%) i oglašavanje radnih mjesta (20%). Usluge posredovanja u zapošljavanju potrebnog profila radne snage koristilo je 16% anketiranih poslodavaca.

U 2021. godini 57% anketiranih poslodavaca procjenjuje – planira rast obima poslovanja (proizvodnje, prodaje i usluga), a 12% opadanje u istom segmentu, što ukazuje na optimizam tj. očekivanje i nadanje poslodavca da će ipak doći do poboljšanja poslovnog ambijenta. Rast plaća u 2021. godini prognozira 43% anketiranih poslodavaca.